

En arbetsplats att gå till, gemenskap och lugn och ro • Livets fortsättning • Att folk får lära sig hur missbrukare och hemlösa har det • Jag slipper sitta i fängelse för att leva • Delaktighet, alla behöver känna sig behövda • Som en familj • Just nu är tidningen allt för mig • Broar både nerifrån och upp • Nykterhet och kontakt med människor • Det är knappt det går att uttrycka, blev hemlös för 10 år sedan och fick inte pengar från socialen på två år, då började jag sälja - överlevnad är svaret • Allt, Situation Sthlm är min livlina • Det är en fast punkt i livet och vardagen, personalen betyder mycket • Fått boende, jag är nykter och drogfri och har fått lite mer pengar • Lyckats skaffa lägenhet och gjort slut med soc och kronkalle • Jag skulle med största sannolikhet vara död utan tidningen • Troligen sitta inne och ganska snart vara färdig för skrotning • Stärker mitt självförtroende samt att jag håller

Läsning som förändrar liv

mig drogfri så länge jag säljer • Jag klarar mig inte utan Situation Sthlm, socialen hjälper inte • Ansvar och självrespekt • Tidningen har visat att jag klarar ett arbete på mina villkor • Att jag tjänar lite pengar • Utan tidningen hade jag nog haft stora sociala och medicinska problem • Det är ni som har räddat mig • En känsla av att fylla en funktion • Det har varit stommen i mitt liv för att hantera min missbrukssituation • Möjlighet att tjäna egna pengar, jag känner att jag är med i samhället fast på mina egna villkor – värdighet och stärkt självförtroende • Betyder mycket för mig att känna mig behövd och sysselsatt • Det har verkligen hjälpt mig att överleva • Allt vad det innebär att ha ett jobb • Stolthet • Vi är ansiktet utåt för alla hemlösa • Behöver inte göra kriminella saker och jag träffar vanliga människor när jag säljer • I början hade jag missbruksproblem, efter ett tag så slutade jag med drogerna • En typ av gemenskap och inkomst som är bra när inget annat finns och en stolthet att klara sig på egen hand • Har en fast plats i tillvaron • Nu rehabiliteras jag på nolltoleransboende i väntan på försökslägenhet • Ett arbete, en identitet, att vara nyttig • Mitt drickande har minskat • Har fått ett liv • Finns chans att skriva i tidningen och uttrycka orättvisor i samhället • Ekonomisk trygghet på lagligt vis samt tryggheten på redaktionen • Fyller ut så man slipper för mycket ensamhet • Är alkoholfri, har ett stödboende • Har fått något att jobba med, är i ett sammanhang • Det mesta i mitt liv har förändrats • Gå under annars just nu, utan tvekan • Nykter sedan 8 år och 6 månader • Överlever varje dag • Känner mig aldrig ensam • Jag skulle nog vara död i dag utan tidningen.

Säljarnas egna ord om vad det betyder att sälja Situation Sthlm.

NALEN K.FLAY LÖR 2/11

FREEDOM CALL
SÖN 3/11

YUNG GRAVY
TORS 7/11

MIPSO
MÅN 11/11

VANCOUVER
SLEEP CLINIC
LÖR 16/11

PARIS SHADOWS
TIS 19/11

REGERINGSGATAN 74, STOCKHOLM. INFO & BILJETTER PÅ WWW.NALEN.COM 2019

INNEHÅLL

OKTOBER 2019

Stefan Sundström

Musikern, författaren, tomatodlaren och bokashiingenjören släpper plattan "Domedagspredikan". Men egentligen är han mer intresserad av mikrober än musik numera.

NOBES TINK EDDJ

Sidan 14.

MARTINA HOLMBERG

Glasklar feminism

Med den rullande glashytan Spajsy tar den kvinnoseparatistiska gruppen BOOM konsthantverket ut i förorten. För att öppna nya vägar till experimentell glaskonst.

Sidan 30.

Krönika: Maria Hagström

"Vad vi klagar på berättar mycket om våra problem."

Sidan 13.

Omslag #265

Johan Olsson
illustrerade.

soc och konkalle • Jag skulle med största sannolikhet vara död utan tidningen • Troligen sitta inne och ganska snart vara färdig för skratning • Stärker mitt självförtroende samt att jag håller mig drogfri så länge jag säljer • Jag klarar mig inte utan Situation Sthlm, socialen hjälper inte • Ansvar och självrespekt • Tidningen har visat att jag klarar ett arbete på mina villkor • Att jag tjänar lite pengar • Utan tidningen hade jag nog haft stora sociala och medicinska problem • Det är ni som har räddat mig • En känsla av att fylla en funktion • Det har varit stommen i mitt liv för att hantera min missbrukssituation • Möjlighet att tjäna egna pengar, jag känner att jag är med i samhället fast på mina egna villkor – värdighet och stärkt självförtroende • Betyder mycket för mig att känna mig behövd och sysselsatt • Det har verkligen hjälpt mig att överleva • Allt vad det innebär att ha ett jobb • Stolthet • Vi är ansiktet utåt för alla hemlösa • Behöver inte göra kriminella saker och jag träffar vanliga människor när jag säljer • I början hade jag missbruksproblem, efter ett tag så slutade jag med drogerna • En typ av gemenskap och inkomst som är bra när inget annat finns och en stolthet att klara sig på egen hand • Har en fast plats i tillvaran • Nu rehabiliteras jag på nolltoleransboende i väntan på försökslägenhet • Ett arbete, en identitet, att vara nyttig • Mitt drickande har minskat • Har fått ett liv • Finns chans att skriva i tidningen och uttrycka orättvisor i samhället • Ekonomisk trygghet på lagligt vis samt tryggheten på redaktionen • Fyller ut så man slipper för mycket ensamhet • Är alkoholfri, har ett städboende • Har fått något att jobba med, är i ett sammanhang • Det mesta i mitt liv har förändrats • Gå under annars just nu, utan tvekan • Nykter sedan 8 år och 6 månader • Överlever varje dag • Känner mig aldrig ensam • Jag skulle nog vara död i dag utan tidningen.

NOBES TINK EDDJ

"Hade jag inte haft tidningen vet jag inte om jag levt i dag."

Så svarade Situation Sthlms säljare Roger Andersson på frågan vad det betyder för honom att sälja tidningen. I reportaget berättar säljare, läsare och omslagspersoner om betydelsen av Situation Sthlm och läsningen som förändrar liv.

Sidan 20.

ALLTID I SITUATION STHLM

7 Brillant

Per "Texas" Johansson, saxofonist.

10 Gata fram och tillbaka

Skarpnäcks allé.

12 Situation Waldersten

Månadens bild av konstnären Jesper Waldersten.

45 Korsord

Lös månadens kryss.

46 Svepet

Mikel Cee Karlsson, Maria Hagström, STOCKmotion med mera.

48 Dåtid Sthlm

Oktober 1950.

GATUPLANET

5 Säljaren

Ewa Larsson, Kungsträdgården.

18,28 Med egna ord

Säljarnas sidor – texter från gatan.

38 Min Plats

Calle Sahlström, Johannelundstoppen.

40 I gatuplanet

- Klaragården blev BoKlara
- Ungas psykiska ohälsa ökar
- 1 300 behandlade för hepatit C.

SITUATION

REDAKTION Chefredaktör och ansvarig utgivare Ulf Stolt, ulf@situationsthlm.se, 08-54595390 **Reporter** Maria Hagström, maria@situationsthlm.se

Art Director Johan Olsson **Webbredaktör** Jenny Lindroth **Medverkande fotografer och illustratörer** Martina Holmberg, Joel Nilsson, Magnus Sandberg, Jesper Waldersten.

För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material. **Hemsida** www.situationsthlm.se **E-post** red@situationsthlm.se

Tryck V-Tab 2015 **Räckvidd** 97 000 läsare (Orvesto konsument helår 2018) **Upplaga** 18 000 ex/mån (TS helår 2018) **ISSN**: 1400-4437 **LEDNING & ADMINISTRATION** VD Pia Stolt, pia@situationsthlm.se, 08-54595387 **Adress** Timmermansgatan 38, 118 55 Stockholm **Tel** 08-54595381 **Fax** 08-6687909 **Organisationsnummer** 55 66 49-1071 **Plusgiro/Bankgiro** pg. 25 59 89-6 bg. 5774-9327

SOCIAL VERKSAMHET Verksamhetschef, sociala verksamheten Jenny Lindroth, jenny@situationsthlm.se, 08-54595388 **Samordnare** Ingemari Olofsson, ingemari@situationsthlm.se, 08-54595381, Jonas Svensson, jonas@situationsthlm.se, 08-54595381 **Telefonnummer distribution** 08-54595381 **Öppettider** Måndag till fredag kl. 8-15

Organisationsnummer 8024 11-1497 **Plusgiro/Bankgiro** pg. 28 19 18-3 bg. 5357-3259 **ANNONSERING & PRENUMERATION** Herman Sundgren, herman@situationsthlm.se, 08-54595394, Catharina Persson, catharina.persson@mediakraft.se, 070-421 02 80 Robert Wallner, robert.wallner@mediakraft.se, 070-992 53 43

Privatprenumeration 11 nummer kostar 660 kronor **E-post** situationsthlm@pressdata.se

441 Tryckark 428

Visa kollektiv- kurage.

Din uppmärksamhet gör skillnad.
Ring SL:s trygghetsnummer 020-120 25 25
så är hjälp aldrig långt borta om någon
stör eller förstör. Vi svarar dygnet runt och
skickar trygghetspersonal dit det behövs.
Att resa kollektivt är att resa tillsammans.

FAKTA HEMLÖSHET

33 250 personer lever i hemlöshet i Sverige, enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Där ingår personer i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse, personer som bor inom den sekundära bostadsmarknaden och personer som bor kortsiktigt hos familj, släkt eller andra privatpersoner.

I Stockholm vistas enligt den senaste mätningen 7 247 hemlösa personer och av dessa lever 1 558 i akut hemlöshet.

OM SITUATION STHLM

Sedan 1995 säljs Situation Sthlm av hemlösa människor i Stockholm och Mälardalen.

Konceptet med gatutidningsförsäljning har visat sig vara en framgångsrik metod att arbeta med hemlösa människor på, eftersom det ger tidningssäljaren en möjlighet att tjäna egna pengar genom att arbeta, samtidigt som tidningen – i sig – fungerar som en kanal för påverkan, opinionsbildning och debatt kring frågor som rör de hemlösa säljarnas situation.

Situation Sthlms sociala verksamhet med arbete och sysselsättning, individuellt stöd och motiverande samtal, skrivarkverkstad och möjlighet att ha sin post hit, café, tillgång till datorer, telefon och juridisk rådgivning, fyller en mycket viktig funktion för de hemlösa människor som tar del av verksamheten.

Närmare 80 procent av Situation Sthlms säljare upplever en positivt förändrad livssituation sedan de började sälja Situation Sthlm.

"Jag tycker jag har bra kontakt med kunderna."

Ewa Larsson

Har du sett filmen och den kommande kampanjen?

– Ja. Jag tror det blir bra med en kampanj, att man visar hur det ser ut för oss säljare. Jag tycker kunderna förstår hur det är, de frågar ibland om jag kommer stå där och sälja tidningen i morrn också när de köper tidningen av mig. Jag tycker jag har bra kontakt med kunderna.

Har du blåst glas nångång?

– Nej. Men jag har varit och tittat på det. Man kunde inte förstå hur det gick till, men det var jätteroligt att se. Minns inte om det var i Småland eller på Gotland, jag hade små barn då, de är gamla nu.

Ewa Larsson säljer tidningen vid Kungsträdgårdens tunnelbana. Hon har vid intervju tillfället jobbat klart sin första vecka.

Situationist Calle lånade en gitarr och rev av 10cc-låten "I'm Not in Love".

♥ 💬 📌

Gillas av mariahags och 170 andra

situationsthlm Calle Sahström var förbi redaktionen och köpte en bunt av nya numret. Han hann också med att lyssna på lite Gary Moore i datorn - "Han är min idol" - och lånade en gitarr och spelade 10CC:s låt "I'm not in love". Nu är han på väg till Bromma Blocks för att sälja tidningar.

Du kan alltid stödja Situation Sthlm genom att swisha en gåva till nummer 123 276 11 04

Låt **Situation Sthlms** säljare bli en del av ditt sociala medieflöde. Följ oss på Instagram: @situationsthlm.

♥ 💬 📌

Gillas av jenny.lindroth och 188 andra

situationsthlm Situation Sthlm-säljaren Jimmy på plats i säljarnas café där han laddar sin telefon, frukostmagen och läser nya numret. Köp ditt ex av Jimmy vid Nackabussarna vid Slussen och läs om hur bygget går - du hittar honom där från 12.30 tills tidningarna är slut. Du kan också stötta Situation Sthlm med en valfri gåva till Swish: 123-276 11 04

#264 #läsningsoförändrarliv #slussen #nackabussarna

UR ARKIVET: # 89, SEPTEMBER 2004

Saxofonisten **Jonas Kullhammar** ljög och sa att han och **Per "Rusktråk" Johansson** hade ett band ihop för att få en spelning. Sedan blev det så - bandet **Kullrusk** bildades och spelade in sin debutplatta. Sex par, där en av dem flyttat från

ett annat land till Stockholm för kärleks skull, intervjuas. **Tova Magnusson-Norling** debuterar som regissör med filmen *Fröken Sverige*. Och Ericsson har flyttat från Telefonplan och Konstfack har flyttat dit. Länspolismästare **Carin Götblad** vill se mer fokus på behandling än bestraffning. **Johan Kakko**, biträdande sektionschef vid metadonprogrammet, välkomnar beslutet att ingångskraven sänks och Södermalms stadsdelar slår ihop sin socialtjänst. Raines dagbok del 72, hemlösa Gunnar fotografer sex platser i stan han brukar hänga på, **Stefan Sundström** ger ut *Hjärtats melodi* och **Per Hagman** minns falkar, ostron, städer och blondiner i *Att komma hem ska vara en schlager*.

SAGT I SOCIALA MEDIER

INSTAGRAM @valsatergard **Jag köpte en tidning idag och fick en kram på köpet. Det kallar jag kundvård!**

INSTAGRAM @Jannikkkan **Beröm åt glädjespridaren i Farsta centrum. Han med Vikinga understyrser. Räddade vår dag igår.**

FACEBOOK @Ronny Wallberg **Tanken går då och då till de bostadslösa och deras situation. Det byggs för lite billiga bostäder och situationen är inte värdig världens bästa land. Jag tänkte på alla som står och säljer Situation Sthlm.. Skulle man inte kunna starta ett statligt projekt Byggnation Stockholm?**

Mikael Sekund (via mejl):

...en väldigt bra tidning om min stad. Jag är både glad och ledsen över att den finns.

Instagram: @situationsthlm

Facebook: Situation Sthlm

Twitter: @SituationSthlm1

Ledare

Läsning som förändrar liv

ATT SITUATION STHLM är läsning som förändrar liv är ingenting vi bara påstår.

Det är säljarna som sagt det till oss. Många gånger. Jag hörde det första gången från en säljare i slutet av nittiotalet. Det var någon ekonomisk kris, utgivningen var hotad och en dag - efter att han nåtts av ryktet - kom en bestört säljare in på dåvarande redaktionen på Roslagsgatan 48 och släppte sina kassar i golvet.

- Det har räddat mitt liv så många gånger, det får inte försvinna.

Mer än två decennier senare finns vi kvar. Han också.

Sedan 2009 har Situation Sthlms genomfört olika enkätundersökningar med tidningens säljare. Enkäterna besvaras anonymt och två frågor brukar alltid ställas i samband med dem: "Vad betyder det för dig att sälja Situation Sthlm", samt frågan "Vad skulle du göra om du inte sålde Situation Sthlm".

De femtio citaten i den breda textspalten på framsidan av det här numret är ordagrant tagna från det tusental enkäter som flera hundra

av tidningens säljare fyllt i.

Det säger vad det säger. Att tidningen är läsning som förändrar liv.

För vissa säljare är den förändringen skillnaden mellan liv och död.

MEN VI BEHÖVER lite eldunderstöd just nu. Upplagan har dalat de senaste åren. Och för att tidningen långvarigt ska finnas kvar har vi spelat in en film med några av säljarna. Den börjas spridas i sociala medier och i andra kanaler från och med att det här numret börjar säljas. Budskapet är enkelt - köp

tidningen. Ta den med dig. Läs.

Det bidrar till förändring. Du som läser detta är redan en del av den förändringen. Och av den långsamma berättelse om Stockholm som säljarna varje månad adderar 52 nya sidor till. En läsning som förändrar liv.

Ulf Stolt
chefredaktör
& ansvarig utgivare
ulf@situationsthlm.se

Per "Texas" Johansson vet allt som är värt att känna till om hur man bryter luftströmmen i olika träblåsinstrument.

– Saxofonen består av tre delar – en kropp, en nacke och ett munstycke. Det sitter ett trårör på munstycket. Det som gör ljud är att man blåser luft igenom munstycket och röret vibrerar. Beroende på hur stor öppningen är på munstycket, i förhållande till hårdheten på röret, kan du använda olika muskler i munnen, olika luftströmmar, för att få det att vibrera på olika sätt.

– Man kan finstämma en saxofon lite med munstycket – göra instrumentet kortare eller längre. Även temperatur spelar roll – ett kallt instrument blir lägre, ett varmt högre. En tenorsax är stämd i bess dur, en altsax i ess dur – om man tar ett c på tenorsaxen så är det ett bess pianot.

– Det finns fler alternativgrepp på klarinetten att spela en ton på, än på saxofonen. Men det finns en massa grepp, speciellt i höga register – när man spelar utanför det register saxofonen har. Då överblåser man, då finns det en massa olika grepp, beroende på vad man gillar.

– Saxen är ett långt rör man blåser luft igenom, luften är allt, det som styr instrumentet. När du lyfter ett finger förkortar du röret – man kortar och förlänger röret, det är en luftström som bryts på olika ställen.

FOTNOT: Per "Texas" Johanssons nya platta heter *Stråk på himlen och stora hus*.

BERÄTTAT FÖR **ULF STOLT**
FOTO AV **MAGNUS SANDBERG**

HUVUDSTAN

7

PROCENT

har alkoholkonsumtionen sjunkit i Sverige under en tioårsperiod, enligt CAN – Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning. Under 2018 konsumerades 8,83 liter ren alkohol per invånare över 15 år. 65,6 % av den konsumerade alkoholen inköptes på Systembolaget.

Hiphopen älskar sina postnummer

UTSTÄLLNING Att representera sitt område är viktigt inom hiphop och att använda de tre första siffrorna i postnumret är vanligt. Som sångerskan Cherrie med låten "163 För Evigt", där 163 är siffrorna för Rinkeby.

– Svensk rap och hiphopkultur är full av referenser till postnummer. Många använder det för att sätta sitt område på kartan. Det tycker vi på Postmuseum är väldigt roligt att kunna lyfta i en ny utställning, säger utställningsproducenten Julia Gunnarsdottir.

I Älskade postnummer berättar några av Sveriges mest kända rappare och producenter, bland annat Linda Pira, Ison Glasgow och Petter, tillsammans med musikjournalister, fotografer, forskare och konstnärer om hur de använder postnummer och varför platser är en så central del inom hiphopkulturen.

CAMILIA CHERRIE

– För mig är det att reppa sin ort. Att 165 är hemma lärde jag mig tidigt, berättar Linda Pira i utställningen.

Älskade postnummer pågår till 28 februari 2020.

MARIA HAGSTRÖM

"En konsekvens av en hårdnande mediemarknad. För vissa journalister tycks ett högt antal följare och en hög aktivitetsnivå på Twitter vara en del av det personliga varumärket."

Ulrika Hedman, som skrivit en avhandling om journalisters användning av sociala medier.

Kvinnohistoriskt afternoon tea

FÖREDRAG I 1600-talets Stockholm fanns det gott om kvinnor som sålde bröd, frukt, fisk och kött. Och de brände brännvin och drev krog. Men egentligen hade de inte samma formella rättigheter som män på den tiden att bedriva näringsverksamhet. Om det berättar Sofia Ling, docent i historia, vid ett av Vasamuseets afternoon tea.

Till te, scones och marmelad ordnar museet tre föredrag på temat 1600-talskvinnan, med fokus på äktenskap, försörjning och kvinnor i samhällets marginaler.

– Några frågor som kommer att belysas är hur kvinnor deltog i dåtidens affärsliv, var det möjligt att skilja sig och vad hände med kvinnor som

PRESSBILD

begick brott, berättar Catrin Rising, kommunikationsansvarig på Vasamuseet.

Föredragen, som hålls 27 september, 25 oktober och 29 november, måste förbokas.

MARIA HAGSTRÖM

För staden i rymden

RYMDEN I budgetpropositionen för kommande år får Rymdstyrelsen i Solna en ökning av anslagen med 150 miljoner, plus en justering av årets anslag med 150 miljoner. Pengarna ska användas till att utveckla deltagandet i Europeiska rymdprojekt och därmed öka möjligheten att leverera teknik och kunnande.

– Sverige är en framstående rymdnation. Den positionen vill vi fortsätta att utveckla och därför behövs satsningar på rymdområdet. Satsningarna går till både forskning och annan verksamhet som stöttar rymdindustrin, säger rymdminister Matilda Ernkrans.

ULF STOLT

NASA

Simon Matiwos åker på Stockholmsturné med fyra andra poeter.

Vill hålla ortens poesi vid liv

FÖR FYRA ÅR sedan vann Simon Matiwos Svenska mästerskapet i Poetry Slam. Han är även en av grundarna till tävlingen Ortens bästa poet, som lyft fram poeter och berättelser från förorter.

I fjol meddelade föreningen Förenade Förorter att tävlingen läggs ner. Nu åker de i stället på turné med några av de tidigare vinnarna.

– Tävlingen har gett ett eko

och vi vill hålla Ortens poet vid liv, säger Simon Matiwos.

I samarbete med Kulturhuset Stadsteatern kommer föreställningen Ortens bästa poet on tour till fem förorter i Stockholm: Skarpnäck, Farsta, Husby, Östberga och Vällingby. Med start 19 oktober, bjuder de på gamla favoriter och nyskrivet material.

– Vill satsa mer på poesi som konst. Ortens bästa poet har

varit en familjefest, ett sammanhang för människor och ett sätt att lyfta förorten. Nu är det fokus på konstformen. Och poesi och konst ska vara gratis, tycker vi, och finnas även för dem som inte har råd att gå på Dramaten.

FOTNOT Se Förenade Förorter på facebook för information om turnen.

MARIA HAGSTRÖM

69 MILJARDER

äter inflationen upp varje år av Stockholms sparpengar, enligt SCB: s sparbarometer och Länsförsäkringars räknemodell. Andra kvartalet 2019 uppgick svenskarnas totala sparande på bankkonto till 1 953 miljarder.

100 000

personer i Stockholm beräknas tillhöra någon av de nationella minoriteter som har skyddade minoritetsspråk. De fem minoritetsspråken är finska, samiska, jiddisch, romani chib och meänkieli.

**"Var är bostadspolitiken?
Var är bostadsministern?"**

Johan Lindholm, ordförande Byggnads, kommenterar regeringens budget. När 240 av 290 kommuner enligt Boverket lider av bostadsbrist.

Skarpnäcks allé 10.10-10.52

En handskriven lapp med "Nykokta kräftor till salu", två pojkar med en fotboll, tegelhus och ett ljusblått kulturhus som viker av i färgskala, ett cementlejon utanför en mataffär och ljudet av en visselpipa. Förmiddagen tar sig fram utmed Skarpnäcks allé.

TEXT ULF STOLT FOTO MAGNUS SANDBERG

EN UNG KVINNA med vit sjal låser upp sin elcykel, lutad mot väggen intill Skarpnäck hörna livs på Pilotorget, och cyklar sedan snabbt allén bort mot tunnelbanan. Just som hon passerar kommer två unga män, den ena med en fotboll i händerna och Juventuströja, ut från tunnelbanan. De stannar till precis utanför dörrarna och en av dem knyter om sin högra sko, innan de fortsätter allén bort mot Skarpnäcksfältet.

Utanför nummer 32 en vit postcykel med lådor på båda sidor pakethållaren, en stor låda fram, samt framför den en sorts tygkorg med paket och påsar i.

Förskolan Akvarellen har information i fönstret bredvid köksentrén om att de har plats att ta emot barn för inskolning under hösten.

På en pappskylt vid en stolpe där telefonnumret i nederkant försvunnit, troligtvis på grund av väderlekssligtage, görs reklam för däckbyte från 250 kronor, lördagsöppet, drop in eller boka tid. På en handskrivna lapp intill den – vi ser en handfull varianter av den lappen lite överallt utmed allén, både på anslagstavlor och andra platser – "Nykökta svenska kräfter, 250 kronor kilot", följt av ett mobilnummer.

Någon har lutat en liten röd plast-

spade mot en av de fem pollare som gränsar av trafiken och trottoaren utanför kyrkans lokal.

KULTURHUSET OCH BIBLIOTEKET bryter av med sin ljusblå färg på putsade fasader, i stället för tegel som annars är det genomgående byggmaterialet i området.

Western Union-kontoret har stängt, de grå stålalusierna neddragna.

En man i svart, nästan fotsid skinnrock står lätt framåtlutad vid miljöstationen i hörnet Pilvingegatan och läser föreskrifterna på luckan. Han skuggar solen med höger hand, känner snabbt på hänglåset till luckan

och tar sedan upp sin telefon och tar en bild av föreskrifterna, lägger telefonen i rockfickan och går sedan allén bort i riktning mot biblioteket.

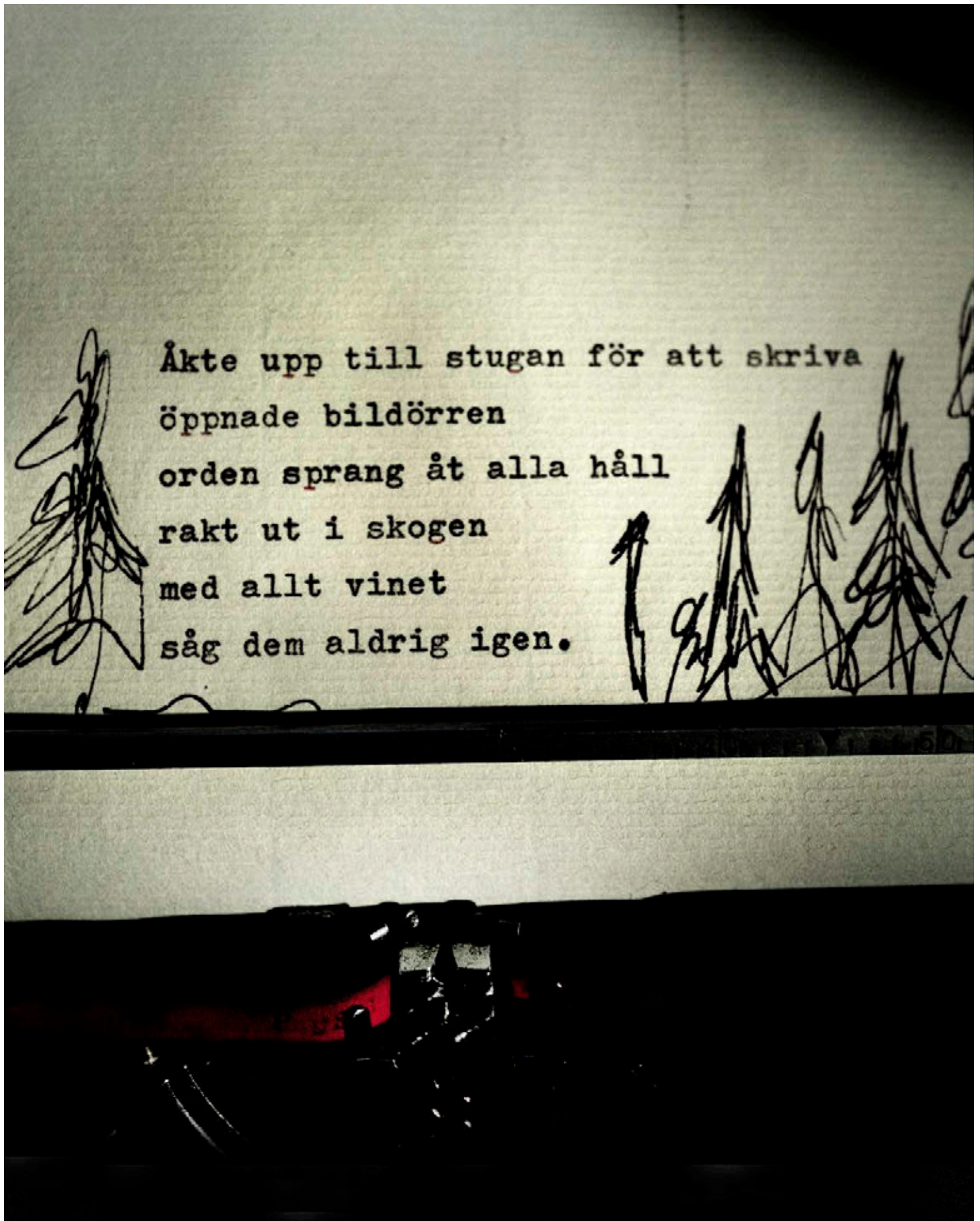
Det ligger ett cementlejon utanför dörrarna till Ica-butiken. På trottoaren intill, under ett av träden, reklamskyltar - specialpris på räkost, 29.90 kronor, kycklingfilé 109 kronor kilot. En kvinna i svart ärmlös klänning med barnvagn stannar till vid den blå postlådan precis utanför dörren till mataffären och lägger på ett vykort.

BUSS 180 MOT Kärrtorp stannar till och släpper på vid hållplatsen. Det är sju personer ombord på bussen när

den lämnar – ingen av dem sitter på säten bredvid varandra.

När mannen som just släpptes av med transporten, kört sin rullstol nedför rampen och fått sin väska av transportschauffören och lagt den i knäet och sagt tack och rullat bort mot övergångsstället och vidare mot affären, tar chauffören en slang med tryckluft som sitter till vänster i bilen och blåser av en rad kuggjul utmed en liten ramp på golvet till höger i bilen. Sedan stänger han bakdörren, står kvar en stund i solen innan han kliver in bakom ratten igen.

Bortifrån sportfältet ljudet av en visselpipa. 📞

Att välja sin klagan

Maria Hagström

Jag vill framföra ett klagomål: jag tycker att det klagas orimligt mycket. Att barn har för mycket läxor eller för lite. Att deras långrast är för kort, för tidig eller för lång. Att det byggs så fasligt, att "alla andra" bara håller på med sina mobiler, att det tillfälligt ska öppnas ett flyktingboende i "vår" park, att ett program på tv utgår en kväll. Och att SL suger och när SL har stängt en station för ombyggnad och förbättringar så suger det också. På en middagstillställning nyligen förfasades personerna mittemot mig över den dåliga

kollektivtrafiken. Förseningar och rulltrappor ur funktion och fan och hans moster vet hur det är när bussen är inställd. Då påpekade min norrländska bordsherre att när han är på jobb i huvudstaden brukar han slås av hur lätt det är att ta sig fram. "Då har du aldrig blivit strandad med bussen på väg in till stan", påpekar kvinnan mittemot. "Hur många gånger om året händer det dig?" frågar han. "Det händer ett par gånger i alla fall!" Han undrar: "Vad är det för hemskt som händer dig då?"

VI KLAGAR PÅ att folk pratar för högt, att avokadon var för hård eller för mjuk, hundbajs på gatan, dialekter

hos radio- och tv-folk, att någon drar över på tvättiden, att man fick vänta på akuten ett par timmar trots stukad lilltå. Klagar på välfärden och klagar på hög skatt.

Vad vi klagar på berättar mycket om våra problem. Om det du klagar på är att rödljusstolpen står lite i vägen för cykelöverfarten, då är problemen inte så stora. Klagomålets natur visar på ett samhälles tillstånd.

I Hammarby sjöstad Facebook-grupp undrar någon varför just Korphoppsgatan fått utjämnade trottoarkanter? Hon får svar: "För

ett farligt beteende för flera trafikantgrupper. En annan insändarskribent påpekar att högertrafik gäller om en fotgängare möter en fotgängare, också i butiker. Och att det där finns en regel att passage ut har företräde framför infart. "Alltför många försöker stänga sig in i butiker, när andra är på väg ut."

DEN SOM KLAGAR för mycket på för litet har det för bra. Men kan förstås ändå må dåligt. I en studie bad forskarna deltagarna skriva om en störande situation på arbetsplatsen

och hur allvarlig de upplevde den. Resten av dagen fick de analysera sitt humör och räkna hur ofta de klagade på saker. Studien fann att de som uttryckt

"Den som klagar för mycket på för litet har det för bra. Men kan förstås ändå må dåligt."

att cyklisterna skall få en bättre genomfart till bron". En tredje skriver: "Detta fjäskande för cyklister". En fjärde ogillar att det börjat "kladdas till i Sjöstan" och påpekar att nivåskillnaderna mellan gata och trottoar har ett syfte – dämpa bilarnas hastighet. Och menar att denna nu handlingskraftiga okunnighet på Korphoppsgatan är förödande.

I lokaltidningen i Liljeholmen skriver en insändarskribent att åtta av tio gångtrafikanter lever "i villfarelsen att de ska hålla till höger." Och att det är

mest klagomål vid skrivuppgiften var mindre nöjda med tillvaron under dagen – och även nästa morgon.

Det är klart att klagomål behövs för förändring – även ett bra samhälle kan bli bättre. Och vi kan bli bättre, på att stanna upp och fundera på vad vi lägger vår klagande energi på och försöka se det positiva, som att vi har en sjukvård som hjälper oss med lilltån och att kollektivtrafiken nästan alltid tar oss dit vi ska, i tid.

Därför vill jag se detta, mitt klagomål, åtgärdat snarast. 📌

Stefan Sundström har lämnat skrejvattnen och jazzen i Tromsö. Med plattan *Domedagspredikan* är det slut på Farsta-Steffes breda käft, nu lutar han sig lugnare mot musiken. Och livet. Och vetenskapen. Och ålderdomen som nalkas. TEXT ULF STOLT FOTO JOEL NILSSON

AUTONOMIKER

Det står en bunke getben på köksbordet.

Det ätbara av geten hanterades och åts delar av dagen innan, nu ska benen skrapas rena, det ska kokas fond på dem till en gryta på det sista av den som ska frysas in, sedan ska benen malas ner och läggas i bokashin.

– Jag jobbar på att det ska bli ett eget ekosystem här.

Från allfartsvägen ser man hans hus mellan träden på andra sidan ängen. Och det börjar mer och mer likna ett eget ekosystem.

Tidigare hade Stefan Sundström solfångare på taket som värmdde upp vattnet. Nu är det solceller som direkt omvandlar till el, både på hustaket och på växthustaket och på en skärm vänd mot söder. Hans fru Karin Rehnberg flikar in att de betalar inga elräkningar förrän i november, så länge är de självförsörjande på el.

– Det är kul med det där... och alla grannar som tyckt en massa saker genom åren. Men nu kommer de krypande: "Hur många watt får du ut av det där, vad tjänar du på det?"

Stefan Sundström är "lite uppallad på piller" då en lindring influensasläng sitter i. Vi sätter oss på verandan – vindruvorna i krukorna odlar han själv, precis som snuset i dosan han just öppnade och tog en nypa av. Tobaksbladen får han av en polare.

– Men jag har godare druvor i växthuset, det här är b-druvorna.

KOMMANDE PLATTAN DOMEDAGSPREDIKAN spelades in på Kapsylen på Tjärhovsgatan på Södermalm under fyra dagar i vintras.

– Mina barnbarn har gått på det dagiset. Och mina bandkompisars barn på nittio-talet gick där. Jag är jävligt knuten till det huset, jag och Karin träffades på Kafé 44.

**DE JAG LIRAR MED,
DE FÅR LIRA HUR
FAN DE VILL. JAG
VISAR LÅTEN, VERS
OCH REFRÄNG...**

Det är en så osannolik plats för att vara Stockholm, man tror man är i Berlin eller Christiania. Och ibland sitter Bengtsson ute på gården, en gammal råddare som alltid hållit på på Kafé 44 också.

Stefan Sundström styrde det hela själv, inga deadlines, inga skivbolag inblandade förrän plattan var klar. Musikerna – Nikke Ström bas, Martin Emtenäs trummor, Ola Nyström gitarr och Martin Hederos klavatur - avtalade han med själv och hans management garanterade deras ersättning efter inspelningen.

De repeterade i 3-4 dagar, så det mesta arrangerandet skedde "ganska mycket på volley".

– Jag tycker jag fått ordning på det jag gör professionellt, vad gäller tajming och hur jag gör det. Jag tänker efter. Och de jag lilar med, de får lila hur fan de vill. Jag visar låten, vers och refräng, kanske pekar ut var ett solo ska va, sen säger jag inte så mycket mer.

En betydande skillnad från tidigare Stefan Sundström-plattor är att han sjunger annorlunda, fraserar mjukare, lutar texten ►

DET BLIR TYDLIGT SOM NÄR MAN FÅR BARNBARN ATT MAN ÄR JÄVLIGT LÅNGT BORT – MAN ÄR INTE BRA PÅ ATT LEKA LÄNGRE.

tryggt mot musiken och fraserar inte olikt en jazzsaxofonist.

– Farsta-Steffes bredkäft har börjat smalna av.

Stefan Sundström skrattar åt sitt eget konstaterande. Byter snus.

– Det är det här med närvaro, det börjar bli allt viktigare. Det gäller musiken och allting. Inte tänka framåt. Det är en livsinställning också, att man inte tar så många initiativ själv utan hänger på det som sker.

– Det är ju den här tyska traditionen med musik – ein zwei, drei, vier, man tänker matematiskt om musiken. Men slutar man räkna kan det funka.

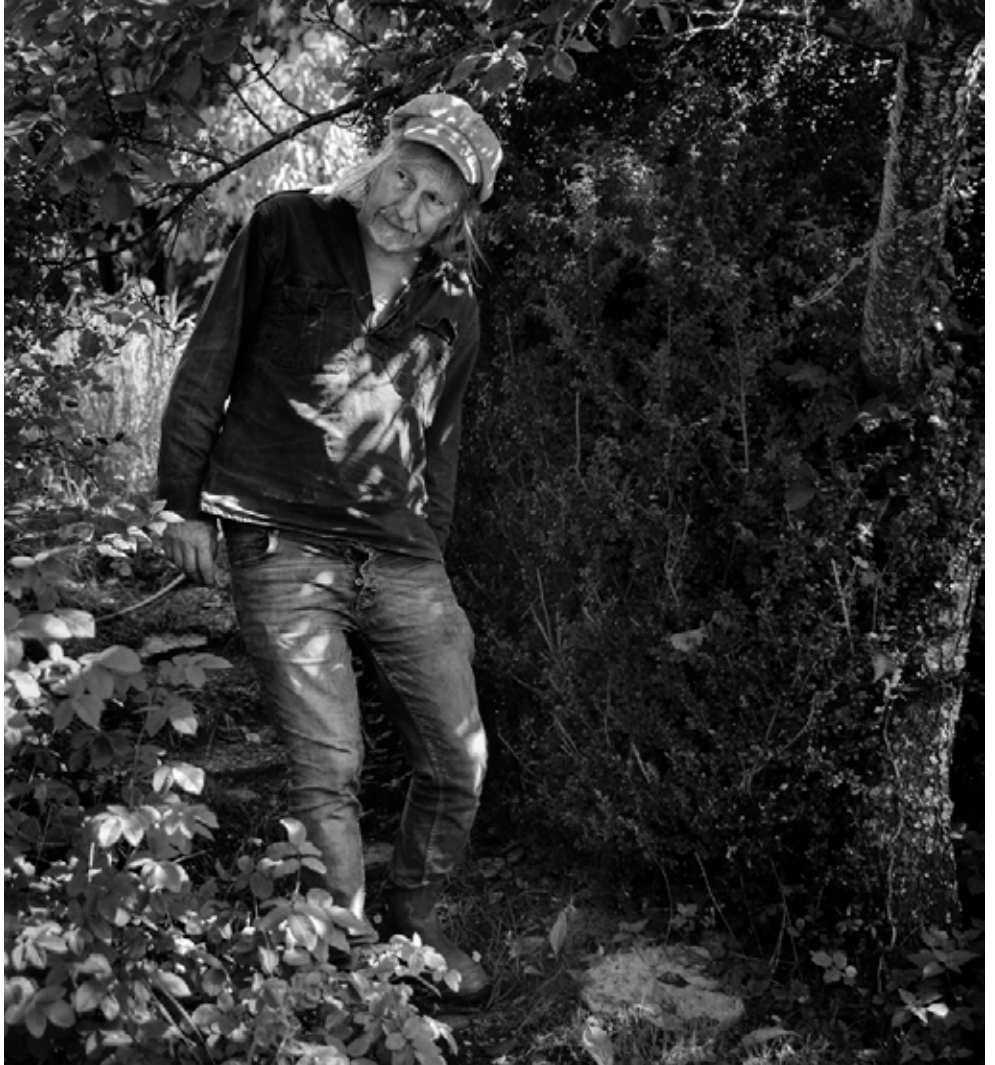
Temat i texterna på plattan – titeln till trots – är inte så omedelbart knutet till hotet mot mänskligheten.

– Men det finns ju där hela tiden – allt fast förflyktigas, alla värden försvinner. Sen är det ju om att bli gammal och så också.

Låten "Bakvänd kikare" är från början "en konstig fantasi från Trondheim".

– Det är ju det här med en bakvänd kikare, allt kommer långt bort. Det är en smärt-sam upplevelse när man blir äldre, det blir tydligt som när man får barnbarn att man är jävligt långt bort – man är inte bra på att leka längre, vara närvarande.

DE SENASTE FYRA åren har Stefans Sundström inte spelat så mycket musik professionellt.

Han har, som han själv uttrycker det, "mest hängt i Norge". Där spelade han en del med ett norskt jazzgäng och bodde hos sin vän Erling Ramskjell i Tromsø och fiskade skrej.

– Jag hade nån romantisk idé om att flytta dit ett tag, men sen pallade jag inte.

Tomater, fermentering, bokashi, vetenskap och mikroorganismer har intresserat honom mer än musik de senaste åren.

– Musik är inte hela världen för mig längre. När det dyker upp nåt om bakterier på Vetenskapens värld. Vilket det gör ofta. För det händer mycket inom den vetenskapen.

Vi talar om vetenskap, att det egentligen är vetenskapen om att vi inte vet så mycket.

– Men om man tror på Gud eller nåt fast trossystem, tror att "så här är världen", då finns det en trygghet i det. Det är det som är drivet i konservatismen och den här antivetenskapliga grejen.

– Det har också med privilegier att göra,

synen på sig själv som på toppen. Men den hierarki som de konservativa åberopar är ju en cirkel, när man dör hamnar man i botten av pyramiden och äts upp av bakterier.

Stefan Sundström tar på ett par avklippta stövlar och går bort mot växthuset. På vägen dit berättar han om ett program av Richard Attenborough. Om samarbetet mellan arter som konkurrenskraft i naturen.

– Människans framsteg som biologisk varelse hänger jättemycket ihop med att barn under lång tid är beroende av sina föräldrars kärlek. Barn är beroende av omvårdnad och kärlek. Där kan människan utveckla lek och fantasi, känslor, det som skapar den mänskliga kulturen.

Han öppnar dörren in. Plantor på båda sidor, tomater i olika färger. Och berättar att det nu är bra driftskostnad, att den sjunkit med fyrtio procent, att han vill gå i pension om några år, ta ut sin fattigpension och "inte va rädd för annat än döden".

– Jag kommer aldrig att behöva lönearbete nåt mer. Jag närmar mig sextio nu och har sluppit jobba sen 1993. Det har varit musik och böcker. Jag har inte blivit miljonär men det har flutit på. ☺

STEFAN MIKAEL SUNDSTRÖM FÖDD: 11 juni 1960 i Vantörs församling GÖR: Musiker, författare, låtskrivare, tomatodlare, bokashiingenjör, snusfabrikör. **AKTUELL:** Med kommande plattan *Domedagspredikan* 27 september och tre kvällar på Södra Teatern 25-26-27 oktober. Fick just över 10 000 följare på Instagram och blev därför adlad till "influencer".

INGEN VÄLJER ETT
LIV PÅ GATAN

MEN VÅRA SÄLJARE
ARBETAR FÖR ATT
TA SIG DÄRIFRÅN

SITUATION
S T H L M

LÄSNING SOM FÖRÄNDRAR LIV

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

3 korta

● Min vän uppfann den första fjärrkontrollen, en pinne från soffan till on/off-knappen till TV:n som stod på bordet.

● Kort sagt vem var det som uppfann popcornet? Och som sedan sa "ta med dom in på bion så kan jag behålla mitt jobb som städare"?

● Ett litet tips till alla som går på fest, gå ifrån festen när det är som roligast och alla mår bra då slipper man baksmällan!

DAGGE

I bleka skor

● Okända skuggor tar i hand med ett stilla farväl oskulden förlorad du finns inte mer.

Svartklädd, ingen jag känner en drottninglik tjej i bleka skor.

Täligt virke seg och stark en trasig mudd en tröja flis sinnet friar dig i nästa liv jag lovar du får allt.

Flitigt skonar du min själ till intet, litet och lätt är ljuset och du är intensiv.

Barnen leker ljud i tidig dag.

En sista dimension

LB

FÖLJ OSS PÅ INSTAGRAM

@situationsthlm

Min enorma kärlek

● Jag är en något speciell människa. Jag har jobbat på tidningen i ca 10-15 år och jag älskar denna tidning. Men vad jag vill förmedla till Situation Sthlm är att jag tror jag har Jesus kärlek hos mig.

Men det har jag jobbar mig till. Ingenting är gratis i livet. Jag vet ingenting om min tro om kyrkor. Men jag tror på Jesus väldigt starkt. Efter en väldigt jobbig sommar har jag fått en stor hjälp för att bli människa igen och jag tror att min tro och min kärlek har jag fått av kyrkan.

Min kärlek till tidningen är enorm.

KRAM MONICA

Hård terror

● Moder jord terroriseras hårt på många vis. Några bedrivs med kolkraftverk, petroleum och dieseldrivna fordon och andra miljögifter. Europas kolkraftverks utsläpp av koldioxid bildar svavelsyreregnet och når oss tack vare 250 meter höga skorstenar. Det skapade ett PH-värde på 3,0 som tog död på livet i Västernorrlands sjöar och

har tvingat oss, sedan 1982, att kalka för 14 000 000 om året bara i Västernorrlands län. Nu har dock också den kraftiga kalkningen blivit ett miljöproblem.

Innan man byggde upp skorstenarna med 150 meter så förstördes hela Östtysklands lövskog som var mycket känsligare än barrskog. De köpte sedan svensk klonad gran och försökte återskapa skogen igen. Solceller och vindkraft skulle kunna ersätta kolkraftverken. Marocko har ett solenergidrivet system som pumpar vatten till en cistern som i sin tur driver en vattenturbin 24 timmar om dygnet.

Det går att förbjuda utsläpp specifikt och då tvinga utsläpparna till att ta hand om sitt miljöfarliga avfall eller sluta med det.

Men starka ekonomiska intressen förhindrar det och det betalas i stället för utsläppsrätter.

Vilket inte hjälper Moder natur ett skit.

CALLE SAHLSTRÖM

Politik

● Kungen önskar kraft, mo och visdom i riksmötets öppnande. Det låter ju bra. Stefan Löfven jämställer terrorister med kriminella. Är det visdom? När man inte får hjälp genom myndigheter som avsäger sig ditt ärende, som Arbetsförmedlingen, och socialen, vad ska man göra då? För kriminell det får man ju inte vara. Mitt förslag till min arbetsförmedlare var: "Jag vill bli statsminister". Hon svarade: "Då måste man ha kompetens". Vem kan ha mer kompetens än jag? Stefan Löfven säger: "Fungerande bostadsmarknad". För vem då? Inte för mig i alla fall.

Betyg från fjärde klass? Jag har många betyg, vad hjälper det?

MAGDALENA 407

På en tyglapp

● Var förbi Musketörerna i Rågsved, där hade de satt upp en tyglapp. Det stod "Hyresrätten är en rätt och ingen handelsvara, sluta tänk på pengar och låt våra bostäder vara" på den.

Det måste jag till fullo hålla med om. Om man hela tiden måste flytta hit och dit så behöver man inte äga flera grejer än vad som ryms i en axelremsväska, då är det lättare att skilja på mitt och ditt.

Men glöm inte legitimation annars blir du inte betrodd någonstans, möjligtvis hos dina absolut närmsta vänner.

DAGGE

Kontantfrihet

● Man påpekar på radion att de kontantfria inköpsställen hindrar många som inte kan handla med kort, utan vill använda kontanter. Ändå blir de fler och fler, så länge det inte finns någon lag som kan kräva att affärer tar emot kontanter vid betalning. Men eftersom folk handlar för mer när de använder kort så kommer fler och fler butiker gå över till enbart kort. Så i stället lagstadgades det att man inte behöver ha kontantmöjligheter vid försäljning.

CALLE SAHLSTRÖM

EU-matbanken

● Sverige betalar ofattbara summor till EU, och Sverige har som alla EU-länder möjlighet att få tillbaks en del av det till olika projekt som till exempel jordbruk, miljö, minoriteter, företagande i glesbygden och annat. EU har också något som heter matbanken. Min förra sambos andra barn lever med soc-bidrag i Finland. Hon hämtar två papperspåsar mat varje vecka från EU-matbanken. Hon skulle ha svårt att klara sig och försörja en 5 år gammal pojke utan det. EU-matbanken är inte bunden till några religiösa eller politiska åsikter.

Varför har Sverige, som är en stor bidragsgivare till EU, inte sökt om den möjligheten som Finland och många andra EU-länder? Möjligheten att hjälpa fattigpensionärer, hemlösa och andra med mat, slippa tigga och be om mat från välgörenhet eller religiösa almosor.

Samtidigt, de som delar ut mat får jobb (lön), med EU-pengar går mycket från Sveriges pengar till Bryssel-byråkratien. EU-matbanken behövs i dag i Sverige, titta bara hur besökare och matköerna ökar hos dom som hjälper idag.

HÄGERSKRIKAN

VI&DOM

EN UTSTÄLLNING
OM HATBROTT

Polismuseet

Jag är med Greta

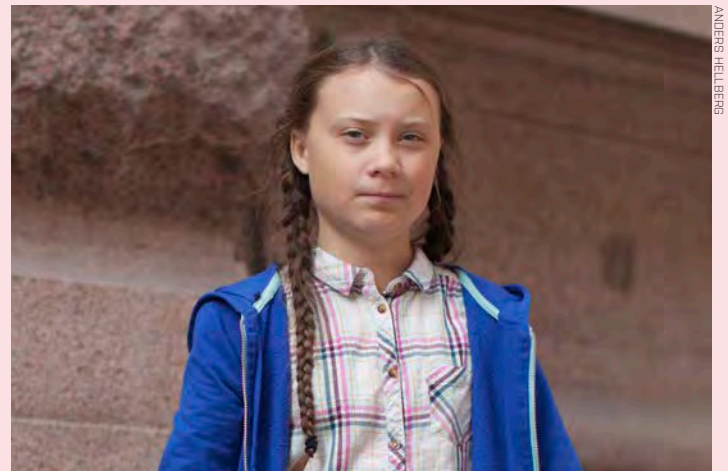
● Din fanskara var från början bara en handfull människor när du strejkade för miljön, sen efter ett tag hundra tusentals. Det var då som jag fattade att din sak och ditt lag är tusen gånger viktigare än AIK, Hammarby, Manchester United.

I dag inspirerar du miljontals människor runt hela jorden till att agera och kämpa för oss och planetens överlevnad. Tyvärr finns det fortfarande en del giriga, skeptiska människor som undergräver det du säger och gör. Amazonas brinner, Antarktis smälter, stormar, tyfoner, onaturligt stora regnfall, stora skillnader mellan extremhetta i värmeperioderna och kalla perioderna, skogsbränderna och översvämningar som vi inte har sett förr.

Trots allt detta vågar olyckskorparna kraxa och kasta sig på dig Greta och säga att allt bara är "grön propaganda".

Fy fan, skäms.

HÄGERSKRIKAN

ANDERS HELLEBERG

Någon svarar: "Jag skulle nog vara död i dag utan tidningen". En annan svarar: "En känsla av att fylla en funktion". En tredje: "Överlever varje dag". De korta stroforna på månadens omslag är ordagranna citat från anonyma enkäter, genom åren besvarade av Situation Sthlms säljare. Det här är deras egna ord om varför tidningen är läsning som förändrar liv.

Läsning som förändrar liv

TEXT: ULF STOLT OCH MÅRIA HAGSTRÖM FOTO: FELIX SWENSSON

Det står åtta svarta pärmar i bokhyllan.

De innehåller säkert tusentalet anonymt besvarade enkäter från många hundra av Situation Sthlms försäljare genom åren.

Den första pärmen är daterad 2009.

De femtio korta citaten på månadens tidningsomslag är ordagrant hämtade ur de här enkäterna, och är svaren på frågorna "Vad betyder det för dig att sälja Situation Sthlm?", respektive "Vad skulle du göra om du inte sålde Situation Sthlm?"

Arbetet med tidningsförsäljningen är det enda jobb många av säljarna har en möjlighet att få. Och att de säljer en tidning, en långsam och pågående berättelse om Stockholm som aldrig tar blicken från varför det står en hemlös människa på gatan och säljer tidningen till dig, har också sin speciella betydelse för dem.

När man läser de här svaren kan det inte bli tydligare – det här är läsning som förändrar liv.

För somliga är den förändringen också skillnaden mellan liv och död.

De senaste åren har Situation Sthlms upplaga sjunkit. Vilket i slutändan, om det fortsätter, hotar tidningens långvariga existens och därmed också den livsvikta sysselsättning flera hundra

...när du är 8 år och 6 månader • Överlever varje dag •
...sam • Jag skulle nog vara död i dag utan tid-
...ts att gå till, gemenskap och lugn och ro • Livets

Fyller ut så man slipper jobba med, är i ett sammanhang •
...stödboende • Har fått något att jobba med, är i ett sammanhang •
...Det mesta i mitt liv har förändrats • Gå under annars just nu, utan
...tvekan • Nykter sedan 8 år och 6 månader • Överlever varje dag •

...chans att skriva i tidningen
...Ekonomisk trygghet på lagligt
...Fyller ut så man slipper för my-
...stödboende • Har fått något a

hemlösa människor i Stockholm, och i de andra städer i Mälardalen med omnejd där tidningen säljs, har.

Som Cari Biström och Jonny Sjöblom. Som bor i ett tält någonstans utanför Stockholm och vaknar där varje morgon och gör sig klara för att ta sig in till redaktionen på Timmermansgatan 38 för att köpa tidningar.

Det viktigaste är kanske människors bemötande. Man får livsglädje av det. Cari Biström

Du kan se deras, och några andra säljares, väg till jobbet och vidare till sina arbetsplatser i filmen som spelats in och börjar visas i sociala medier och andra kanaler, samtidigt som det här numret släpps 25 september.

Jonny Sjöblom är övertygad om att han skulle ägna sig åt kriminalitet om han inte hade tidningen. Cari Biström håller med. ►

...at finns och en stolthet att klara sig på egen
...lats i tillvaron • Nu rehabiliteras jag på nolltöle-
...på försökslägenhet • Ett arbete, en identitet,
...drickande har minskat • Har fått ett liv • Finns

när jag säljer • I början hade jag missbruksproblem, efter ett tag så
...slutade jag med drogerna • En typ av gemenskap och inkomst som
...är bra inget annat finns och stolthet att klara sig på egen
...hand • Har en fast plats i tillvaron • Nu rehabiliteras jag på nolltöle-

Fyller ut så man slipper för my-
...stödboende • Har fått något a
...Det mesta i mitt liv har föränd-
...tvekan • Nykter sedan 8 år och 6

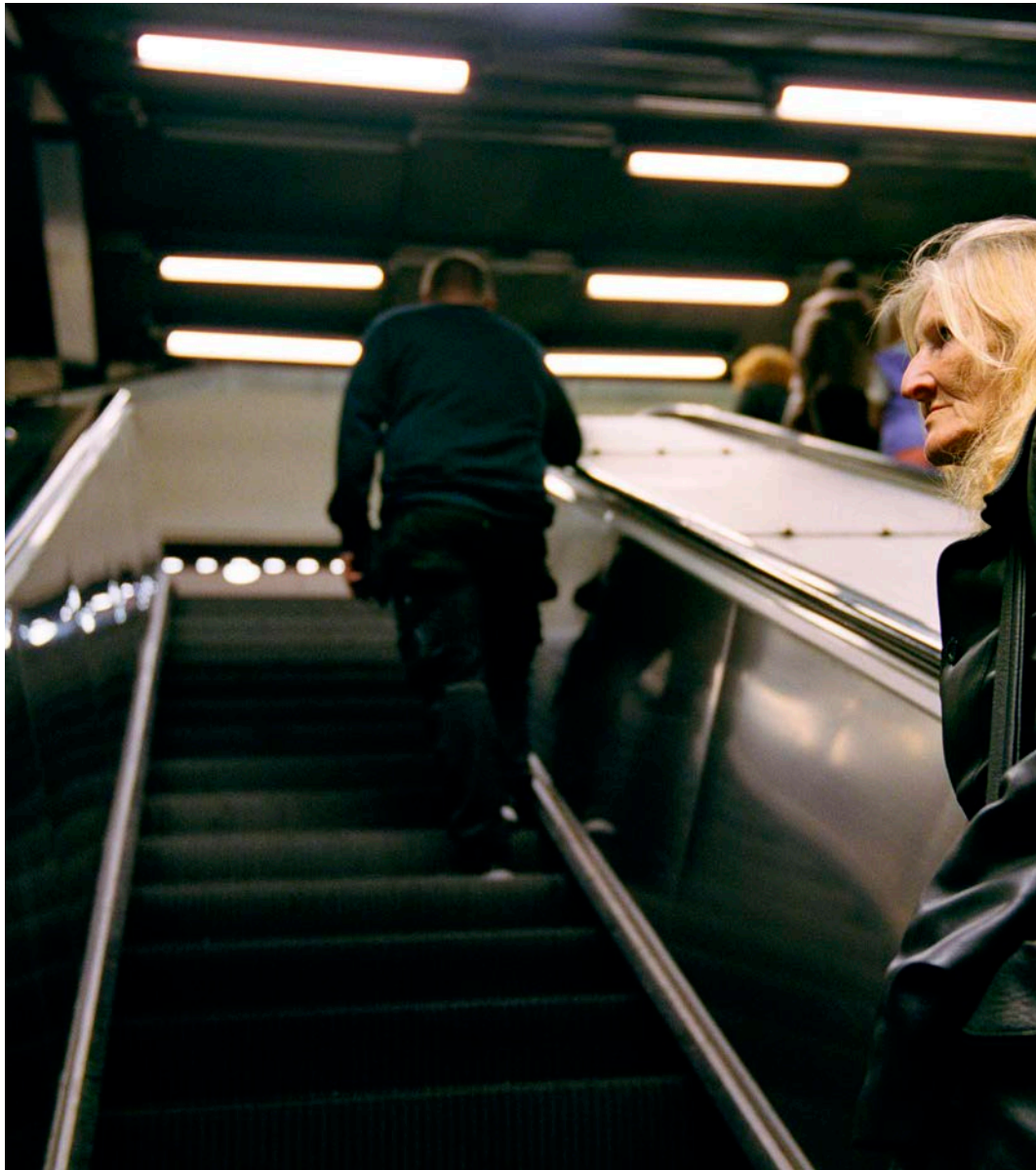
er sitta i fängelse för att leva • Delaktighet, alla behöver
behövda • Som en familj • Just nu är tidningen allt för mig
de nerifrån och upp • Nykterhet och kontakt med männ-

Känner mig ensam • Jag skulle nog vara död i dag utan
ningen. En arbetsplats att gå till, gemenskap och lugn och ro • Livets
fortsättning • Att folk får lära sig hur missbrukare och hemlösa har
det • Jag slipper sitta i fängelse för att leva • Delaktighet, alla behä-

Det mesta i mitt liv
tvekan • Nykter sed
Känner mig aldrig en
ningen. En arbetspla

Cari Biström och Jonny Sjöblom med vagnen full av tidningar på väg till jobbet.

– Ja, det hade nog blivit nån variant på det... tidningen har verkligen räddat mig, räddat oss. Otroligt mycket. Inte bara att den håller oss vid liv och att vi får en ekonomi – vi bor ju i tält, måste ha värmeljus och gasol och mat och såna saker. Det viktigaste är kanske människors bemötande. Man får livsglädje av det, det ger mig så mycket på olika sätt, värdighet.

Kjell Johansson tyckte det var tufft att sälja tidningen i början, var rädd att känna skam.

– Det är viktigt hur man uppfattas i nån annans blick. Det är viktigt att det inte känns som om folk ser ner på mig. Men jag upptäckte snabbt att folk inte ser mig som en tiggare utan som en säljare. När jag sen

började skriva i tidningen blev det ännu lättare, då kom jag över ytterligare en tröskel. Då släppte allting.

Tidningen fyller även en viktig social funktion för honom.

– Det är inte så lätt för en tandlös, före detta missbrukare att träffa nya kompisar, det finns inget forum för det... det har blivit en länk till att tala med och träffa vanligt folk på ett naturligt sätt. Jag vill så mycket som möjligt komma bort från det liv jag levte, så det har varit viktigt att träffa folk på det sättet, en jätteviktig social kontakt.

Att sälja tidningen har också inneburit att han känner att han kunnat bidra till att överbrygga klyftan mellan "vanliga människor och hemlösa människor".

Det är inte så lätt för en tandlös, före detta missbrukare att träffa nya kompisar... det har blivit en länk till att tala med och träffa vanligt folk på ett naturligt sätt.

Kjell Johansson

skriva i tidningen och uttrycka orättvisor i samhället •

trygghet på lagligt vis samt tryggheten på redaktionen •
man slipper för mycket ensamhet • Är alkoholfri, har ett
le • Har fått något att jobba med, är i ett sammanhang •

ransboende i väntan på försökslägenhet • Ett arbete, en identitet,
att vara nyttig • Mitt drickande har minskat • Har fått ett liv • Finns

chans att skriva i tidningen och uttrycka orättvisor i samhället •
Ekonomisk trygghet på lagligt vis samt tryggheten på redaktionen •
är bra när inget ann
hand • Har en fast p
ransboende i väntan
att vara nyttig • Mit

Medverkande: Rasmus Arvidsson

– Det Situation Sthlm står för, både vad ni skriver om men också hela tanken med det och vilka som säljer den, är ju som en förlängning av vad jag själv gör. Det är bara olika uttryck.

– Just att man är opini-
onsbildare utan att ha någon
höger- eller vänsteråsikt, det
behöver inte vara så polemiskt
som det är i politiken där så
mycket jobbar mot varandra.
Här ser jag det snarare som
att verkligheten ser ut som
den gör och det är den man

vill beskriva. Sen får man
lägga vilka värderingar man
vill i det. Men det kan aldrig
vara en värdering att bara
finnas till. Och det är det en
hemlös människa som säljer
en tidning står för – exakt
samma sak som jag försöker
beskriva i mina texter.

– Därför var det väldigt
självklart, och ett väldigt stolt
ögonblick för mig, att få va
med på omslaget. Jag väljer
ju själv vilka jag ska, eller inte
ska, jobba med. Eller vart jag
vill eller inte vill synas.

Ann Malmberg vid sin
säljplats utanför NK.

– Jag har skrivit om det i tidningen också
– att det inte är så stor skillnad på männ-
iskor egentligen, vi har bara olika sätt att
hantera livet på. Alla människor har smärt-
samma upplevelser att hantera, jag valde att
fly genom droger, andra flyr på andra sätt.
Men man måste ta tag i saker till slut om
man vill bli hel. Det går inte att fly från livet
i längden.

– Tidningen har visat att vi också är
människor, men i en tuff och utsatt situa-
tion som bostadslösa – festen är ju slut sen
länge. Det handlar ju inte om att man inte
orkar anpassa sig, att man är slapp och inte
"tar sig i kragen". Folk förstår att det är verk-
liga problem. Jag har ju använt tidningen till
att berätta om det.

Han håller sig också borta från krimina-
litet.

– Jag var tvungen att vara kriminell på
grund av missbruket, men jag tänker inte
kriminellt. Men är jag pank och hungrig
och bostadslös så börjar jag ju tänka krimi-
nellt. Men tack var tidningen behöver jag
inte ens fundera på det.

ANN MALMBERG BOR i dag i en träningslägen-
het. I filmen ser man henne stänga dörren
och ta sig mot redaktionen, och det är hen-
nes röst man hör i speakertexten till filmen.

– Arbetet med tidningsförsäljningen har
varit jätteviktig för min nykterhet. Annars
hade man ju haft hela dagarna... det blir
jättetråkigt till slut. Jag har ju skapat nya

relationer och kontakter med människor.
Det stärker mig, jag ser att jag fungerar utan
alkohol.

I början var det svårt. Hon kände sig jätte-
blyg med tidningen, vågade knappt titta på
människorna som passerade när hon stod
med tidningarna på sin plats.

– Jag känner att jag växer som människa
hela tiden. Jag är inte så blyg, vågar prata,
har blivit mycket mera framåt och social,
kan le åt folk. Jag har gått en behandling
mot mitt alkoholmissbruk, jag vågar öppna
upp och prata om det. Förr var det så skam-
ligt. Nu har jag en lång nykterhet och kan
berätta om det om nån undrar. Jag tror
mina kunder förstår att jag kämpat mig till
det jag har nu, att saker går att förändra. De ►

Medverkande: **Sanna Bråding**

– Det finns ju olika saker som väger tungt, när det är nåt som faktiskt genererar hjälp på riktigt för folk är det självklart att det väger tyngre. Oftast gör man ju en intervju

när man är aktuell med nåt. Men självklart var jag medveten om vilken tidning jag var med i. Jag har ju varit med på omslaget två gånger, och båda gångerna har jag känt det som en ära och en självklarhet då jag vet vad det bidrar med.

– Är det nåt jag kämpar för själv så är det just förståelsen för alla människor, att vi alla hamnar där vi hamnar i livet av en anledning. Så självklart tänkte jag på det.

Läsare: **Anna Dahl**

– Det som skrivs i tidningen, de porträtt av hemlösa människor som tecknas i tidningen, har fått mig att förstå att varför man är hemlös kanske inte är så enkelt som det ibland kan framstå i andra medier. Också i kontakten med säljarna, jag tror det skulle varit en annan sak om jag köpt tidningen i Pressbyrån, de blir individer på ett

annat sätt. Om jag inte köpte tidningen skulle vi aldrig träffas. Om man inte kommer i kontakt med någon kan man ha en viss bild av vilka de är. Det blir en kort kontakt, men den betyder mycket.

– Både tidningen och säljarna är lika viktiga för att skapa den förståelsen. Påminnelsen att det finns hemlösa människor går fram

effektivt via säljarna.

– Det är så enkelt att prata om hemlösa som grupp, med en viss förståelse där man kategoriserar vilka de är. Det är så lätt att avpersonifiera så människor bara blir delar av ett kollektiv, men de är människor, enskilda livsöden. Jag vill behålla den synen på människan. Tidningen hjälper mig att göra det.

som frågar svarar jag ärligt.

Hon är ganska säker på att om hon bara gått hemma utan sysselsättning hade "det nog kraschat och jag blivit vräkt igen, och hemlös".

– Det har ju varit såna perioder tidigare att jag varit på behandling, fått en lägenhet och sen druckit och blivit av med den. Jag har fått kämpa lite med blygheten och med rutiner. Jag kämpade för att det kändes viktigt. Men det tog lång tid innan jag vågade berätta för mina barn att jag sålde tidningen, var rädd för hur de skulle ta det. Men de har bara stöttat, tycker det är bra att jag gör nåt. Jag har jättebra kontakt med barnen nu, de litar fullt och fast på mig. De vet vad jag gör på dagarna.

Hade jag inte haft tidningen vet jag inte om jag skulle levt i dag. Roger Andersson

För Lars-Ola Arhusius är det viktigt att ha något att göra på dagarna.

– Pengarna betyder väl 25 procent för min del, kontakten med människor är 75 procent. Jag pratar med kunderna om det mesta, hur det är, hur man mår, det är många äldre jag träffar.

Som svar på frågan vad det betyder för honom att sälja tidningen svarar Roger

Andersson först: "Allt".

– Det betyder så mycket för mig. Jag blir alldeles... när jag tänker på det så. Hade jag inte haft tidningen vet jag inte om jag skulle levt i dag.

– Jag kommer upp på morgonen. Det är inte alltid jag har en tidning så jag kan börja sälja. Då kanske jag kan låna en tidning av nån och börja därifrån. Det har varit en bot mot ensamhet. Jag har fått bättre självförtroende.

Han säljer tidningen vid Liljeholmen.

– Jag är uppvuxen i Aspudden. I början var det mer att jag, när jag såg gamla kamerater, drog mig undan för jag skämdes på nåt sätt. Det känns konstigt när det är gamla arbetskamerater – från den tiden jag bodde

...när 8 år och 6 månader • Överlever varje dag •
...nsam • Jag skulle nog vara död i dag utan tid-
...ts att gå till, gemenskap och lugn och ro • Livets

...Fyller ut så man slipper för mycket ensamhet • Är utkontrakt, har ett
...stödboende • Har fått något att jobba med, är i ett sammanhang •
...Det mesta i mitt liv har förändrats • Gå under annars just nu, utan
...tvekan • Nykter sedan 8 år och 6 månader • Överlever varje dag •

...chansen att skriva i tidningen
...Ekonomisk trygghet på lagligt
...Fyller ut så man slipper för mycket
...stödboende • Har fått något a

Lars-Olov Eriksson rullar ihop sitt täcke under en bro någonstans i Stockholm: "Gemenskap är väl viktigt för alla. Jag kanske var något blygare förr. Det har ju hänt ibland att jag fått kontakt med nån som jag sålt tidningen till".

...at finns och en stolthet att klara sig på egen
...plats i tillvaron • Nu rehabiliteras jag på nolltole-
...på försökslägenhet • Ett arbete, en identitet,
...drickande har minskat • Har fått ett liv • Finns

...när jag säljer • I början hade jag missbruksproblem, efter ett tag så
...slutade jag med drogerna • En typ av gemenskap och inkomst som
...är bra när inget annat finns och en stolthet att klara sig på egen
...hand • Har en fast plats i tillvaron • Nu rehabiliteras jag på nolltole-

...Fyller ut så man slipper för mycket
...stödboende • Har fått något a
...Det mesta i mitt liv har föränd-
...tvekan • Nykter sedan 8 år
...25

Självförtroendet har kommit av att sälja tidningen. Det är jävligt skönt.

Roger Weijmar

Medverkande: **Fredrik Wikingsson**

– Situation Sthlm är en så unik produkt. När man bor i Stockholm är den en del av stadsbilden. Det är lustigt, man talar om tidningsdöden, men det finns en tidning man hela tiden ser när man rör sig i gatumiljön och det är Situation Sthlm. Den är speciell.

– Man hoppas ju då när man är med att ens nuna – den kan ju dyka upp lite var som helst när man jobbar med TV – kan

göra skillnad. Jag skiter ju i om jag sitter på omslaget till en korsordstidning hur många korsordstidningar de säljer. Man här är det annorlunda, man är en oerhört liten passiv del av nåns yrkesliv, men man är en del av det.

– Det är nåt coolt med Situation Sthlm. Det är en bra tidning som gör nåt bra. Jag tycker den är en del av Stockholms själ.

i en villa i Vallentuna då – som kommer fram. Nu skäms jag inte för det.

De senaste tre åren har han levt på tidningen, inte haft någonting annat.

– Att kunna komma hit till redaktionen är bra. När jag kommer gatan upp och ser skylten brukar jag tänka: ”Hoppas det finns nån macka kvar”. Det känns bra att se skylten. Det är nästan som en familj.

FÖR ROGER WEIJMAR har tidningsförsäljningen inneburit att han fick fatt i sin moraliska kompass igen, den man ”skiter i när man missbrukar”.

– Det har hjälpt till att hålla mig nykter. Man har en inneboende moral nånstans – jobb, då är man nykter och städad, det är a

och o. Då löser det en massa andra problem på vägen, man kan ta kontakt med myndigheter exempelvis, lösa andra bitar.

– Jag hade krökat på heltid annars.

Det var en annan säljare som tog med honom till Situation Sthlm år 2000.

– Då var jag tvungen att peta i mig lite för att våga sälja tidningen, men inte nu längre – alkohol, no way när jag säljer. Så det är riktig jävla bra med tidningen. Jag fick bättre självförtroende. Det tog kanske ett halvår-ett år innan det vände.

Nykterheten har inneburit att han byggt upp ett självförtroende.

– Innan dess orkade jag inte bry mig, kände mig längst ner på stegen. Innan jag sålde tidningen sket jag i det mesta, kände att det

inte var nån idé. Fått mer kurage att kliva i om sånt man har rätt till, eller inte rätt till. Det självförtroendet har kommit av att sälja tidningen. Det är jävligt skönt.

Kontakten med köparna är också viktig.

– Jag får mycket feedback på att tidningen är bra. Och jag har skapat relationer med en del stammisar. Så jag har ju lärt mig att man inte är ensam om att ha problem, det är ett som är säkert...

I dag ser Roger Weijmar ett annat värde i sig själv.

– Man har den där gnuttan att rätt ska va rätt som tidningen hjälpt till med, det kuraget. Man ser inget värde i sig själv när man missbrukar, då förlorar man det. Jag kan se mig i spegeln nu och känna: ”Bra dag”. 📍

...n 8 år och 6 månader • Överlever varje dag •
...sam • Jag skulle nog vara död i dag utan tid-
...ts att gå till, gemenskap och lugn och ro • Livets

...Fyller ut så man slipper för my-
...stödboende • Har fått något att jobba med, är i ett sammanhang •
...Det mesta i mitt liv har förändrats • Gå under annars just nu, utan
...tvekan • Nykter sedan 8 år och 6 månader • Överlever varje dag •

...chans att skriva i minnen
...Ekonomisk trygghet på lagligt
...Fyller ut så man slipper för my-
...stödboende • Har fått något att

Lars-Ola Arhusius i väntan på nya kunder.

Läsare: Lars Åkesson

– Upprinnelsen till att vi köper tidningen är Raines dagbok som träffade oss rakt i hjärtat. Min hustru läste den först och tyckte den var en gripande vardagsskildring. Efter det har vi varit trogna köpare av tidningen.

– Vi hade strököpt tidningen lite innan dess, men då förstod vi att vi bidrog med mer än vi kanske trodde med att köpa tidningen. Innan dess hade man väl ytligt tänkt mera att "stackars människor", nu ser man det mer komplexa i det. Man får en större bild.

– Jag har köpt tidningen i tio års tid. Jag och min fru åker regelbundet gemensamt till Stockholm – vi har vänner där och jag har en del jobb. Då köper vi alltid tidningen, antingen på Centralen eller på Mariatorget där vi har huvudkontoret.

Tobias Jansson driver i dag en städfirma

FÖR DRYGT SEX år sedan sov Tobias Jansson i garage och trappuppgångar i Uppsala. Han fick inga pengar från socialtjänsten eller hjälp med bostad, enligt honom på grund av att han inte hade missbruksproblem.

– Jag började sälja tidningen här, fick in pengar, kunde klara mig själv och till och med hyra rum som inneboende. Att tidningen finns är till stor del det som gör att jag är här i dag, att jag har ett företag och jag hyr en källarvåning i en villa.

Sedan i våras går firman så pass bra att han slutat sälja tidningen och nu har två anställda. Han utför städ i hem, trapphus och företags-

lokaler.

– När jag sålde tidningen stod jag på ett jättebra ställe, utanför ICA-butiken i Luthagen, där många bryr sig om en. Inte bara att de köpt tidningen, de har fixat skor till mig, inlägg i skorna, tandläkare. När jag hade startat företaget var det via tidningskunder jag fick mina första städjobb.

Att prata en stund vid affären, om både hans och deras liv, hjälpte när han mätte som sämst. Det var bra för självförtroendet och gav honom mod att starta städföretaget. Dessutom menar han att det finns folk som lever ensamma som går till affären för att prata med

andra, och därmed med honom.

Han tror att många kunder fick en del fördomar ändrade – att de fick en annan syn på dem som säljer tidningen.

– Jag tror att det här betyder mer än man tror, även för kunderna.

Situation Sthlm skrev 2015 om Tobias Jansson under vinjetten Min plats.

...at finns och en stolthet att klara sig på egen
...plats i tillvaron • Nu rehabiliteras jag på nolltole-
...på försökslägenhet • Ett arbete, en identitet,
...drickande har minskat • Har fått ett liv • Finns

...när jag säljer • I början hade jag missbruksproblem, efter ett tag så
...slutade jag med drogerna • En typ av gemenskap och inkomst som
...är bra när inget annat finns och en stolthet att klara sig på egen
...hand • Har en fast plats i tillvaron • Nu rehabiliteras jag på nolltole-

...Fyller ut så man slipper för my-
...stödboende • Har fått något att
...Det mesta i mitt liv har föränd-
...tvekan • Nykter sedan 8 år och 6
...lagligt

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Damnråttor & Änglar

● Svarta änglar ställer sig givakt i rummets vrår.

Ett hastigt vrål:
Fjädrar ut!
Flaxa nu!

Damnråttor, kan det vara det jag ser kilandes iväg och vidare

Syner blandade med önskan om ett enkelt rent liv.

För änglar trängs i alla rummets vrår i dag i morgon och i går.

LB

Bländar

● Kolorerade och klara klär flickorna ut sig i flärd.

De planerar glatt sin nästa färd.

Med skratt de sätter sig platt och tänker

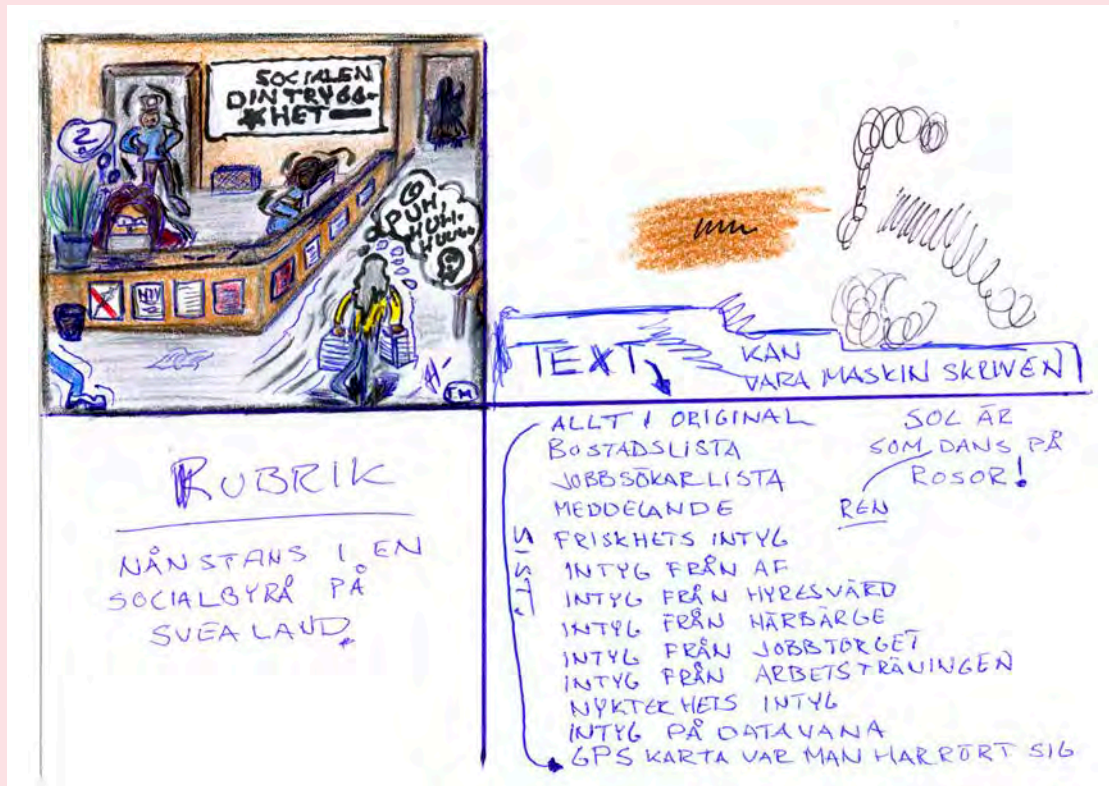
här är hett och vad det blänker. Men nu är vi framme stumma och vita i synen men klara i knoppen.

Kan detta vara slutstation må tro? Är vi döda nu riktigt ordentligt, och kan det vara vi själva som blänker och bländar så bjärt i dagen.

LB

**FÖLJ OSS PÅ
TWITTER**

@SituationSthlm1

Serieoriginal med tecknaren Jorma H:s instruktioner. För fin för att inte publiceras i sin helhet.

Hos Lasse i Parken

● Lasse i Parken ligger i Hornstull i något som kallas för Pålundsparken. På 1700-talet låg här ett flertal arbetartorp. Redan 1740 drevs här en krog. På 1800-talet revs flera av dom gamla torpen. Efter det byggdes två av torpen ihop till en långa som användes som bostad ända in på 1900-talet. Fram till 1950-talet fanns här ett ölcafé som kallades för Taggen. Det har även fungerat som dagis, fritids och parklek, men kom på 1980-talet att stå tomt i flera år. Fram till 1987, då Lars Helgö fick upp ögonen för det nergångna huset och rustade upp det.

Jag var där på konsert i somras.

Lars Demian, eller Lars Anders Mikael Demian som han egentligen heter, är

i utmärkt form trots sina 62 år. Och det verkar David Tallroth också vara - mannen som kan hantera tuba, bastrumma, cymbal och hi-hat samtidigt.

Lars Demian växlar mellan gitarr, piano/keyboard och banjo. Med låtar som "Alkohol", "Änglatango", "Svenne tills du dör", och flera andra, gör han att denna ljumma sommarkväll blir något jag sent kommer att glömma.

Dom som har bokat bord sitter med sina öl, och vi andra sitter och njuter på gräsmattan. Vilken underbar kväll.

MARKKU

Demokratiska påfrestningar

● Demokratin i Västtyskland utsattes på sjuttio- och åttiotalet för påfrestningar, exempelvis i form av det yrkesförbud – berufsverbot – för människor med vänstersympatier som infördes.

I Sverige finns vad jag vet inget sådant yrkesförbud men det gäller ändå. Min far fick sparken efter 40 år då han avslöjades som socialdemokrat.

Han var anställd som gatuchef och fick yttra sig om saker och ting och när då kommunledningen var borgerlig och han uttryckte att den bara slösade bort skattebetalarnas pengar så lade dom en begravningskrans på hans bil och gav honom sparken för att de inte kunde samarbeta med någon som han. Han gick då till facket och skulle få tillbaka sin tjänst men den var redan tillsatt och det kunde inte ändras på. Moment 22: Berufsverbot eller inte.

Du får sparken för vänstersympatier i alla fall.

CALLE SAHLSTRÖM

Tack för sommaren

● Tack till alla er som köper och läser Situation Sthlm och ett varmt tack till er som gett ett bidrag under sommaren när jag stått vid min ordinarie plats utanför Coop i Västberga.

Tack vare er och tidningen har jag ju kommit bort från kriminaliteten och kan hanka mig fram trots min dåliga ekonomi på tidningen.

Det är ingen enkel resa att förändra sitt liv och jag har verkligen fått möta sidor i mig själv som inte varit roliga, men trots det har jag en positiv inställning till att det kommer bli bättre och det har även ni som köper tidningen hjälp till med. Så när det varit helt hopplöst så har det ändå löst sig tack vare att jag fått en slant eller dricks när jag varit helt pank.

Så varmt tack till er som köper tidningen eller på annat sätt bidrar till oss som säljer den och ett extra varmt tack till er som hjälpt mig och köpt tidningen i sommar.

KJELL JOHANSSON

Sväng Älska

● Jag ville se den nya Svälta Häst så jag tog mig ned till bion där var kö från öst till väst utanför filmpalatset Rio

Kassörskan frågar: en biljett? jag svarar: yess, of course! för jag har ju ännu inte sett den senaste Starve Horse

JAN WALLIN

Är som eljest, om så blir...

● De blir som de blir, så tänker ja för hur bleve de eljest och om för så som de blir, så är ju ida å när de blitt som nu är, ble hyfsat som å när de blitt som de ble, ja då ä de bra å än bättre kan de nog härnäst te å kom men di lärde di fortsatt å strida därom ja sätter nog värde mer i å va gla men då ä ju som bare ja...

JAN WALLIN

FÖLJ OSS PÅ INSTAGRAM

@situationsthlm

Pågår till 8 december
på Historiska museet

SPEAKING MEMORIES

FÖRINTELSENS SISTA VITNEN

J!
Jüdisch Kultur i Sverige
Jewish Culture in Sweden

H
Historiska

Narvavägen 13-17, historiska.se

Något att minnas

NIKI LINDROTH
VON BAHR

FILM & SKULPTUR
FÄRGFABRIKEN 7/9-24/11 2019

ÖPPETTIDER: TORS 11-19, FRE 11-16, LÖR & SÖN 11-17

FÄRGFABRIKEN • LÖVHOLMSBRINKEN 1 • 117 43 STOCKHOLM
+46 (0) 8-645-07-07 • WWW.FARGFABRIKEN.SE

GLASKI LAF

FEMINISM

Den kvinnoseparatistiska gruppen BOOM! startades för att lättare ta sig fram i en mansdominerad värld. De vill bredda synen på experimentell glaskonst och göra konstformen tillgängligt för unga i socialt utsatta områden. På Stockholm Craft Week öppnar deras nya utställning *Do it yourself*.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MARTINA HOLMBERG** (DÄR EJ ANNAT ANGES)

Till vänster: Glasbläsning är ett varmt arbete, ugnen måste vara över tusen grader för att glaset ska mjukna. **Till höger:** Sara Lundkvist och Nina Westman jobbar inför den nya utställningen. **BOOM!** handlar om samarbete och att stärka varandra. **Nedan:** I den egenbyggda glashyttan Spajsy åker de ut till förorter i projektet Empowerment.

Det handlar om transparensen, att det går att se igenom och inte har en död yta – glas är levande. Det går från varmt och sirapskladdigt till att bli kallt och skört. Och så är det här med att jobba med hettan och kroppen. Det är därför glaskonstnärerna i den kvinnoseparatistiska gruppen BOOM! fastnade för glasbläsning.

– När man är i glasstudion och jobbar varmt måste man ha kontroll. Det går fort, kan inte sitta ner och tänka för mycket – det gillar jag, säger Erika Kristofersson Bredberg.

– Jag tycker också om att hela ens kropp blir ett verktyg, tillägger Nina Westman.

Det är varmt i glashyttan på Konstfack, där två av dem undervisar om dagarna. Temperaturen i ugnen är över tusen grader. Glas mjuknar, formas och kyls. Gruppen har precis börjat arbeta med sin nya utställning som har vernissage 2 oktober på Stockholm Craft Week, en ny satsning på samtida konsthantverk.

DET HANDLAR OM SYSTEMSKAP, SJÄLVKÄNSLA OCH SJÄLVFÖRTROENDE. ATT STÄRKA OSS SJÄLVA OCH ANDRA. **Nina Westman**

De har alla sina olika uttryck som ska mötas. De vill vidga synen på konstformen, bredda fältet och skapa plats för mer experimentell glaskonst. Men de vill också lyfta kvinnor som jobbar med glas.

Idén till BOOM! föddes när Sara Lundkvist gick en kurs på Konstfack.

– Jag jobbade mycket själv och såg hur lätt mina manliga kollegor hade att hitta

samarbeten för projekt och utställningar.

Hon bestämde sig för att ta kontakt med några kvinnliga glasblåsare som hon tyckte var "asgrymma". 2015 bildades BOOM!, som står för "sprängkraft".

Deras första projekt handlade om teknik och konsthantverk.

– Vi kände att som kvinna hamnar man på efterkälken där direkt, män och kil-

lar förväntas kunna sånt och de är på nåt sätt tvingade att lära sig de här tekniska lösningarna. Det är inget som förväntas av en kvinnoroll. Därför bestämde vi oss för att tillskansa oss den kunskapen, säger Matilda Käsel.

De gick en kurs hos teknikpedagogen Harriet Aurell och började sedan kombinera glaskonst med mekanik och elektronik, som att blåsa ögon som kan röra på sig. De har jobbat med speldosor, kretskort, automater och rörliga skulpturer. Och skapt en händelsekedja där individuella glasobjekt och uppfinningar har sin bestämda uppgift för att utlösa en kedjereaktion.

– Händelsekedjan utlöste vi fyra-fem gånger som en performance i vår utställning *Kvinnomaskinen* på Gustavsbergs konsthall i våras. Det var våra reella glasgrunkor som dunkade i varandra och flög i luften, säger Nina Westman.

Även om BOOM! startade som en plattform där de skapar tillsammans, känner sig trygga och är varandras tillgångar istället för

konkurrenter, så har deras arbete alltmer gått åt att lära ut och sprida sin kunskap.

– Vi har en feministisk värdegrund och vänder oss ofta till socioekonomiskt utsatta grupper, som normalt inte kommer i kontakt med konsthantverket. Vi har fått ett socialt perspektiv på vårt arbete, framförallt sedan vi byggde en egen glashytta, säger Matilda Käsel.

GLASHYTAN, DEN MOBILA studion med namnet "Spajsy", inspirerat av Spice Girls, kom till förra året. De fem glasblåsarna köpte en

DET FANNS INTE SÅ MÅNGA KVINNOR SOM JOBBADE MED GLASBLÅSNING NÄR VI BÖRJADE.

Matilda Käsel

släpvagn som kunde ta stor lastvikt.

– Vi fick höra att det inte går att bygga en ugn som får plats på ett släp. Men det gjorde vi, säger Erika Kristofersson Bredberg.

Det gick en svetskurs, lärde sig att mura och skaffade en brännare som hade ett eget syreupptag och därmed kunde uppnå rätt hetta. När Spajsy var klar rullades hon ut till förorter där unga människor fick prova på att blåsa glas, i projektet "Empowerment".

– Det handlar om systemskap, självkänsla och självförtroende. Att stärka oss själva och andra, säger Nina Westman.

Alla större projekt har de dokumenterat i serieform, för att ungdomar på ett intressant sätt ska kunna ta till sig vad BOOM! gör.

– Vi introducerar ett material som annars är otroligt svåråtkomligt. Vi vill få ungdomar att komma i kontakt med det egna skapandet och att våga, säger Nina Westman.

– Och att vara de förebilder som vi saknade. Det fanns inte så många kvinnor som jobbade med glasblåsning när vi började och de som fanns var det inte nån ►

Till höger: BOOM! består av de fem glaskonstnärerna Ammy Olofsson (som inte kunde vara med under intervjun), Erika Kristofersson Bredberg, Matilda Kästel, Sara Lundkvist och Nina Westman. **Nedan:** Med den mobila glashyttan vill de få unga att prova på att blåsa glas och komma i kontakt med det egna skapandet.

som berättade om på glasskolan i Småland, säger Matilda Kästel.

Glashyttsgolven är mansdominerade, en industri som förr ofta gick i arv från pappor till söner.

– Det var män som började med det och kvinnorna fick packa och syna glaset. Det sågs inte som ett kvinnojobb att stå i den smutsiga miljön och utföra tungt arbete,

säger Erika Kristofersson Bredberg.

De påpekar att avsaknaden av förebilder präglar en, hur man tänker kring sitt eget skapande och att hitta självförtroende i det.

När Erika Kristofersson Bredberg var nio år skrev hon i sin dagbok att hon skulle bli konstnär och bo i Paris. Hon ritade och tecknade och snickrade med morfar. Men det var när hon långt senare kom till en glashytta och därefter glasutbildningen i Småland som hon ”blev kär”.

Nina Westman brukade som barn följa med sin pappa till jobbet som NO-lärare. När han undervisade satt hon vid sidan om och lekte med en gaslåga, värmdde upp labbglas och blåste små bubblor. Men länge var hon osäker på vad hon skulle göra: hon målade, jobbade som skådespelare och med scenografi, innan hon hittade tillbaka till där hon började – glaset.

Också Sara Lundkvist visste som barn att hon skulle bli konstnär. Hon trodde först att hon skulle bli keramiker, men sökte sen en annan utmaning, fick sommarjobb på en

glashytta på Gotland och ”fastnade”.

Och för Matilda Kästel var det när hon gick en förberedande konstutbildning och började skulptera, som det slog henne att det coolaste materialet att göra skulpturer av måste vara glas.

Nu vill de att andra unga ska få upp ögonen för glaskonsten, bli fast, bli kär och upptäcka coolheten i materialet. Och att BOOM! kan vara de förebilder de själva inte hade.

STOCKHOLM CRAFT WEEK

Syftet med Stockholm Craft Week är att synliggöra svenskt konsthantverket och nå en ny publik.

Programmet innehåller vernissager, seminarier, konstnärssamtal och öppna ateljéer i centrala Stockholm och Gustavsberg den 3–6 oktober.

Utställningen *BOOM! Do it yourself* finns på Barklund & Co i Aspudden, 2-20 oktober. Och i glashyttan Spajsy håller de workshops 5 oktober för barn och ungdomar.

Samhällsmatchen är samlingsnamnet på Hammarby Fotbolls ansvarstagande utanför de kritade linjerna. Hammarby Fotboll är en del av samhället och för väldigt många en stor del av livet. Därför ska vi också vara en samhällskraft att räkna med. Samhällsmatchen är vårt sätt att ge tillbaka och delar vår värdegrund kring gemenskap, kärlek och respekt – men tar också avstamp i FN:s globala mål kring hälsa, jämlikhet och sysselsättning.

Blåljusmatchen

Som en del i Samhällsmatchen lanseras nu initiativet Blåljusmatchen. Blåljusmatchen är framtagen tillsammans med vår samarbetspartner Stena Fastigheter med det primära syftet att engagera ungdomar från stadsdelen Skärholmen (Bredäng, Sättra, Vårberg och Skärholmen) och skapa platser där de får möta och lära känna den blåljuspersonal (polis, brandförvar samt ambulans) som är verksamma i området.

Genom våra gemensamma aktiviteter vill vi bidra till att öka förståelsen och bygga starkare relationer mellan dessa grupper. Vi vill visa att vi med fotbollen som verktyg och tillsammans med myndigheter, näringslivet och andra aktörer, kan göra skillnad i samhället när vi arbetar sida vid sida.

Initiativet inleds med en arenavisning den 15 september och ett besök hos Samhällsmatchens huvudpartner Stena Fastigheter den 19 september, innan själva fotbollsmatchen går av stapeln inne på Tele2 Arena den 20 oktober. Därefter kommer aktiviteter och aktiveringar att ske löpande i området kring Skärholmen.

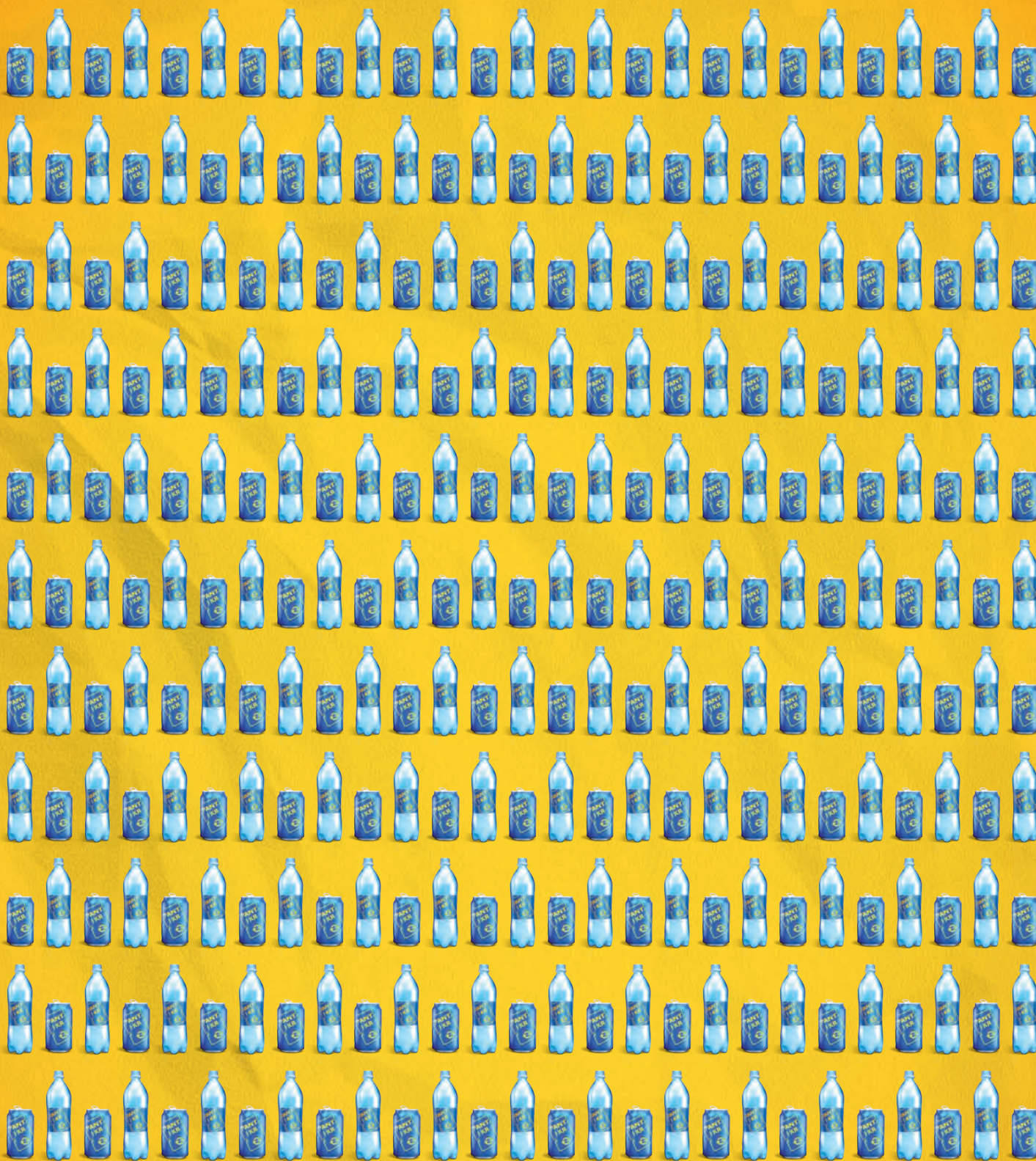
Läs mer om vårt arbete

Vill du eller ditt företag stödja vår verksamhet kan ni läsa mer om våra partnersamarbeten och om hur du som privatperson kan engagera dig på:

samhällsmatchen.se

**HAMMARBY
FOTBOLL**

Har du mycket pant?

På våra pantmottagningar i Årsta, Frihamnen och Kungens Kurva kan du lämna in hela säckar med pant. Pantpengarna får du insätta på önskat bankkonto och du får naturligtvis samma ersättning som i butik.

Läs mer på www.pantamera.nu. Tack för att du pantar!

I GATUPLANET

16000

kronor har Radio Totalnormal fått in via sin räddningskampanj. Det nedläggningshotade närradioprogrammet, som görs av personer med erfarenhet av psykisk ohälsa, hade sin sista sändning 13 juni. Längre räckte inte pengarna, på grund av sänkt bidrag från Socialstyrelsen. Nu har privata givare gjort det möjligt med en till livesändning, som blir den 10 oktober på 101,1 MHz. Dessutom har P4 köpt ett program någon gång kring jul. Förhoppningen är att Radio Totalnormal ska hitta finansiering och återuppstå och sändas som vanligt nästa år.

Köparnas svar på säljarnas tack-sms för Swish-köpet

"Tack själv för att du påminner om hur värdefullt livet är."

Har inte köpt Situation Sthlm på nåt år. Alltid gillat tidningen. Ska bli intressant att läsa.

"Tack för att du säljer den bästa tidningen. Jag längtar alltid efter den. Du är också en mycket trevlig och ödmjuk säljare."

"Älskar era försäljare, snacka om att reda upp sina liv. Alltid jättetrevliga."

"Det betyder mycket för mig också om jag kan hjälpa dig att hjälpa dig själv."

GATUSLANG

"Muggruskare"

Cari Biström använder det ibland i stället för att säga tiggare. "Det gäller för alla som tigger, det är liksom inget rasistiskt med det, om nån nu trodde det."

JOHAN OLSSON

Nils-Otto Nygren har alltid något grön-vitt på sig. Förutom att vara en utomordentlig schackspelare är han bajare. Rakt igenom.

Varför blev det Bajen?

– Jag är uppvuxen i Kärrtorp, där höll alla på Bajen. Nacka spelade där med Länkarnas lag då. Han klackade en femtioöring och det där, men vi ungar fattade ju inte att han var alkis. Jag var sju-åtta år då.

– Första matchen med Bajen jag såg var jag tretton-fjorton år, en bandymatch i Vetlanda. Jag

var fosterbarn och kunde aldrig se nån match innan.

Var har du fått vantarna från?

– Det är Mia på ölstugan vid Gullmarsplan som stickat dem till mig. Jag har en mössa också som hon stickat.

– Jag har ju en massa Bajengrejer: en plånbok, strumpor – de fick jag i present - jag har en flagga också, halsduk, foto

hemma på bandylaget. Plånboken har gått sönder så jag har bara busskortet i den.

Ser du både bandy och fotboll?

– Ja. När jag inte har ont i benet. De hoppar ju upp och ner i klacken. När jag gick med rullator fick jag sitta ner. Jag går aldrig på hockey.

ULF STOLT

"Tippen", eller Johannelundstoppen, är gjord av schaktmassor från miljonprogram- och tunnelbanebyggen. Hit upp går Situation Sthlms säljare Calle Sahlström varje morgon i gryningen.

BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MARTINA HOLMBERG**

MIN PLATS

På femtiotalet bildades "Tippen" av bergmassor som blivit över vid byggen, men i dag finns här gräs, träd och buskar, fåglar, harar och en räv. Jag plockar bär i sluttningen och ibland plockar jag även upp skräp som människor lämnat. Jag ser på naturen som en varelse: Moder Natur. Som en ande, en själ.

Jag går upp hit varje morgon vid sextiden och ser solen gå upp i öster. Det kan vara bra att motionera och nu har jag fått upp lite flås. Sen brukar jag sitta här ett tag, ibland tar jag med mig gitarren. När jag var yngre spelade jag i band, jag spelar fortfarande nästan dagligen.

Det är fin utsikt, med Hässelby och Grimstaskogen åt ena hållet. Mina kompisar har bott där i tält. Några ungar hade fått höra att de var farliga och började slänga stenar och pinnar på tältet. Det höll på att bli otäck, de kom dag efter dag. När min kompis fick

tag i ungarna och pratade med dem sa de: "Men du är ju inte farlig". De var tio-tolv år.

Åt andra hållet ligger Johannelunds industriområde. Jag bor i det stora grå huset där. När det beslutades om att genomfarten skulle byggas och att inga hyreslägenheter fick finnas i industriområdet, vart alla boende vräkta av hyresvärden Ekenman. 200 personer skulle ut. Efter kontakt med Hyresgästföreningen fick vi ändå bo kvar tills vi hittat annat boende.

Huset har gjorts om till ett hotell. Nu är det mest asylsökande som bor där, en del barnfamiljer bor på 20 kvadrat. Vi har vägglöss och jag försöker limma igen alla springor och sprickor. Termiter har jag också haft. Jag kallar huset för "Rucklet", för att det är ett ruckel och pizzerian Ruccola ligger i botten. Jag skulle egentligen vilja bo nån annanstans. Kanske kan jag ta mig an ett ödehus nånstans i uppväxtens Västernorrland. 📍

Frida Ålander och Åsa Bäckström, båda chefer inom Stockholms Stadsmission, vid ingången till BoKlara, kvinnoverksamheten som startade när Klaragården stängdes ner efter 26 år i stan.

Så blev Klaragården nya BoKlara

I VÅRAS SKREV vi om Stockholms Stadsmissions besparingskrav på 20 miljoner. Minskade donationer från testamenten och stiftelser uppgavs vara den främsta orsaken. Några verksamheter avvecklades, togs över av andra eller förändrades. Störst avtryck gjorde stängningen av Klaragården som i 26 år var en fristad för kvinnor i social utsatthet.

I slutet av maj öppnade istället en dagverksamhet på Södermalm, där det slogs ihop med akutboendet för hemlösa kvinnor. BoKlara, som det heter, ligger på Högbergsgatan i samma hus som stödboendet Bostället.

Jeanette Rudgård, en av Klaragårdens besökare, sa i våras strax innan stängningen:

– På Klaragården finns medsystrar som behöver en frizon. På Högbergsgatan bor det män i stödboendet i samma hus. Det kommer inte bli samma frizon, för män kommer sitta

I #259 skrev Situation Sthlm om stängningen av Klaragården.

där ute och häcka.

Nu har det gått snart fyra månader sedan BoKlara öppnade. Akutboendet har renoverats och i stället för sovsalar finns nu även flera små enbäddrum.

Det är några timmar kvar till lunch när Åsa Bäckström, tf enhetschef för BoKlara, visar runt i lokalerna tillsammans med Frida Ålander, verksamhetsområdeschef för akut stöd och boende. I sofforna sover ett antal kvinnor. En bit bort ligger målarateljén.

– Det kändes viktigt att behålla

det kreativa skapandet som fanns på Klaragården, säger Åsa Bäckström.

Lokalerna är mindre till ytan än Klaragården, men skillnaden i antalet besök är marginell, berättar de. Sedan öppningen 28 maj fram till 13 september har de haft 3163 besök och ungefär 180 unika besökare.

– Vi är glatt överraskade att så många kommer hit. När man gör en förändring så förstår man att det inte är alla som kommer att gilla det och att det kan kännas svårt och vara en sorg. Många kvinnor rörde sig runt just Klara och riktigt alla har inte tagit sig inte över bron till Södermalm. Men det har också tillkommit en del nya, säger Frida Ålander.

Till skillnad från Klaragården tar BoKlara endast emot kvinnor som lever i akut hemlöshet.

– Resurserna går till dem som far mest illa och som står längst från välfärdssystemet, säger Frida Ålander.

De som ett ordnat boende länkas i stället vidare, till exempel till St Paul, Stockholms Stadsmissions gemenskapsverksamhet vid Mariatorget.

BOKLARA ÄR BÅDE öppet på dagen och är ett akutboende, något Stockholm Stadsmission ser som positivt.

– De som kommer till oss för basbehov har mycket närmare till ett boende. Det kanske gör tröskeln lägre, säger Åsa Bäckström och påpekar att personalen kan föreslå att direkt gå upp och kolla på ett rum, i stället för – som tidigare – behöva ringa till boendet och att personen sedan ska ta sig dit.

På samma sätt har akutboendet för män flyttat och slagits ihop med det sociala centret på Kungsholmen och heter nu BoCenter.

– Det är klart att det fanns ett ekonomiskt incitament till det här, men framförallt handlar det om att

"Jag känner inte till nåt annat ställe för oss kvinnor"

SITUATION STHLM-SÄLJAREN Mia Nykvist brukade gå till Klaragården, hon beskriver det som sin familj och en oas.

– Jag får inte vara på BoKlara nu, eftersom jag har boende. Jag vet inget annat ställe för oss kvinnor. Vi hamnar som i ett ingenmansland, var ska vi ta vägen? Särskilt de kvinnor som behöver en frizon från män och kanske har ex som förföljer dem.

Hon tycker att nya BoKlara ligger på i ett oroligt område, men att en positiv sak är att allt finns under samma tak och att kvinnor inte behöver "fladdra omkring" till olika verksamheter.

Själv går hon till St Paul och säger att hon inte ska klaga. Där finns lunch till väldigt lågt pris och

Mia Nykvist

en i personalen har tidigare jobbat på Klaragården. Men hon saknar sysselsättning, såsom målning som fanns på Klaragården.

MARIA HAGSTRÖM

samarbetet mellan verksamheterna var svårare att få till förut. Nu är det lättare att skapa längre planering och hjälpa deltagarna in i välfärdssystemet, säger Frida Ålander.

Oron som Jeanette Rudgård uttryckte i våras och som även andra besökare lyft – att män sitter utanför – jobbar personalen med. Åsa Bäck-

ström säger att de har bra samarbete med polis och väktare.

– Vid Klaragården fanns det också män, men det kan upplevas som närmare här – det finns en öppen park utanför. Ibland går personalen ut och ber dem sätta sig längre upp i parken, de flesta respekterar det.

MARIA HAGSTRÖM

FÖRÄNDRINGAR INOM STOCKHOLMS STADSMISSION

Blixtjobb togs över av Skyddsvärnet i april 2019.

Ung Hälsas terapiverksamhet fortsätter till årsskiftet. Samtal förs med ny huvudman om att överta verksamheten.

I våras uppgavs att ungdomsgårdar inte skulle drivas längre. Men stadsdelen Spånga Tensta har förlängt avtalet med Stockholms Stadsmission gällande fritidsgården House of Tensta.

Äldrecenter på Kungsholmen stängdes vid årsskiftet. Sedan dess har de flesta äldre istället gått till St Paul som är relativt nyöppnat. Där erbjuds bland annat äldreombud, sittyoga och livsberättargrupper.

Äldrekolle tas bort nästa år, men Stadsmissionen uppger att de tittar på möjligheter att anordna sommarutflykter.

Stor studie: ungas psykiska ohälsa ökar

ALLT FLER UNGA har symptom på psykisk ohälsa. Trötthet, stress och sömnbesvär är några av de vanligaste symptomen, visar en stor studie från Myndigheten för ungdoms- och civillsamhällsfrågor, MUCF.

– Det är en mycket oroande utveckling som måste tas på största allvar från alla som finns runt våra unga, säger generaldirektör Lena Nyberg.

Rapporten *Unga med attityd 2019 – hälsa, fritid och framtid* bygger på en enkät med 6 000 personer mellan 16 och 29 år. Studien mäter bland annat sex olika psykiska besvär – huvudvärk, ont i magen, svårt att somna, känt sig stressad, trött under dagarna och sovit dåligt på natten – och hur ofta besvären förekommer. Flera gånger i veckan tolkas som symptom på psykisk ohälsa.

Lena Nyberg

– Fram till 2007 såg vi ingen ökning av psykisk ohälsa bland unga, men därefter ökar den sedan i varje undersökning.

De flesta är dock nöjda med sina liv och sju av tio ser ljus på sin framtid. Men det finns skillnader mellan tjejer och killar, både när det gäller att vara nöjd över livet och den fysiska och psykiska hälsan.

– Redan 2002 års undersökning visade att psykisk ohälsa är betydligt vanligare bland tjejer än bland killar. Skillnaderna mellan könen ökar också över tid, säger Lena Nyberg.

MARIA HAGSTRÖM

1500

personer i Stockholms län fick hepatit C-behandling 2018, jämfört med 500-600 per år de tre föregående åren – dubbelt så många blev botade. Numera finns en tablett-behandling som kan bota hepatit C på 8–12 veckor. Och den har nästan inga biverkningar.

FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-54595394

ZBK

QL
ATRIUM LJUNGBERG

BONNIER
Solutions

Danske Bank

Gullers Grupp

Hyresgästföreningen

Abaton
PRODUKTION AB

fonden

BOBY
BOTKYRKABYGGEN

DANVIKSHEM

gro
advokatbyrå

IKANO
Bostad

Acne 艾可尼

ASSA ABLOY

BRANDKONTORET
Forsknings- och utvecklingscenter

dina Dina Försäkringar

Gröna Lund

inplenion.

advokatfirman sallnäs

Brunnberg & forshed

Effekt
Konsult & Fastighetsförvaltning AB

Grönsakshallen
Sorunda

inResonance
Always in Tune

ADVOKATFIRMAN ÅBERG & CO

Brücke diakoni

efs
En missionsrörelse i Svenska kyrkan

H2M

investor

Thomas Bodström

Autoexperten

BTH BYGG

EM
EINAR MATTSSON

HAMMARBY IF

iiriiiis
utvecklingscenter

afa
FÖRSÄKRING

ARVET

BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN
BF

Electrolux

HAMMER & HANBORG

AHRBOM & PARTNER

AXFAST
UTVALDA LÄGEN

BYGGNADS

ersēus
arkitekter

HEBA
FASTIGHETS AB

iterum
Vi utbildar de mest efterfrågade

Akademikerförbundet SSR

Balzar Beskow

Capio Geriatrik

Ersta diakoni

Hertz

IT-UNDERHÅLL
I STOCKHOLM AB

Akademikernas a-kassa

bergkrantzarkitekter

Capio Psykiatri

FAMILJEBOSTÄDER

HANSA PROJEKT

ALLBA

BESQAB

CEDERQUIST

f Fastighets

WIKHOLM

ANDERS BODIN FASTIGHETER

BOLIDEN

centric

FCG

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHS MINNE

APOTEK ICA

Bonnier Fastigheter

CERTE REVISION

Flinks JÄRN

HMXW arkitekter

JM

JÖRGENSENS RÖR AB

Parkman
Det personliga parkeringsbolaget

Riksbyggen
Rum för hela livet

SKLKommentus

Kamasa-TOOLS

mavera.

perida

RIVAL

SKÅVSJÖHOLM
Lambertus & möbels

Svenska kyrkan
STOCKHOLMS STIFT

Knut Jönson
Byggadministration AB

Mekonomen

playground

RIVNERS
EN DRIVVÄG TILL LOTUS

Solvalla

Svenska kyrkan
VANTÖRS FÖRSAMLING

Kommunal.

MEMFIS

precio
fishbone

rubino
REKRYTERING

SPARTOI AB

Svenska kyrkan
VÄSTERMALMS FÖRSAMLING

KSF
KONSUMENT
FÖRENINGEN
STOCKHOLM

Migruppen
SVENSKA MANAGEMENTGRUPPEN

preem

Sandart&Partners

Spoon
it's a content agency

SB
Svenska Bostäder

KUNGSLEDEN

MIKAs
Etabl. 1986
STOCKHOLM

prima
gruppen

SAHRA

sg
Sportsground

SVENSKT NÄRINGSLIV
CORPORATION OF SWEDEN

LENNART ERICSSON
FASTIGHETER AB

miredo
REDOVISNING

Development

SAMTRANS

NEODD
STADSBUDE
I STORSTOCKHOLM

SYSTEM
BOLAGET

Liberalerna

moderaterna

Propeller

SBAB!

Stavdal

TL BYGG

LIME TRAVEL
- SINCE 1995 -

NALEN

Propeller Trim
SERVICE & FÖRSÄLJNING

seko
SERVICE- OCH
KOMMUNIKATIONSFAKETT

SECURITAS

Trona
Patentrådgivning AB

LIPAC

n0llpunkten.
BYGGANLÄGGNING & SERVICE

Q PARK

SHIS Bostäder

Stockholmshem

TYRÉNS

LJUNG & SJÖBERG
PROACTIVE DRUG MANAGEMENT

norrenergi

rain
bow
STOCKHOLM

SIGNALISTEN

STOCKHOLM
RELINING
Rise of concrete and plastics

TÄBY

LO

NYFORS™

RAMBOLL

Sjukhusläkarna
FÖR UNDERSTÖDSFONDEN SAMT
WENNERSTRÖMS DONATIONSFOND

STROMMA

VISION

LOUISE MYRÉN
LEG. TANDLÄKARE

nytuda

Recoordinate®
The CXM Company

skandia:
fastigheter

SVALNER
Komplett skatterådgivning

Wallenstam

m3|BYGG

OSCARS
TEATERN

RAMIRENT

Sjarpnäck
Gården
H-huset

SVEASKOG

WENANDERS

M Ekholms
konsulttjänst AB

PALMÉR
REDOVISNING AB

RETURPACK
pantamera.nu

SKEPPSBRON
SKATT
TAXAND

Svenska kyrkan
SOFIA FÖRSAMLING

V

MANGOLD™
FONDKOMMISSION AB

Konsten att sova gott
Parameter Revision

SKB
Stockholms Kooperativa
BOSTADSFÖRENING

Wallenberg Foundations AB

WALLENIUS MARINE

WÄSTBYGG
våra hem

ZURICH®

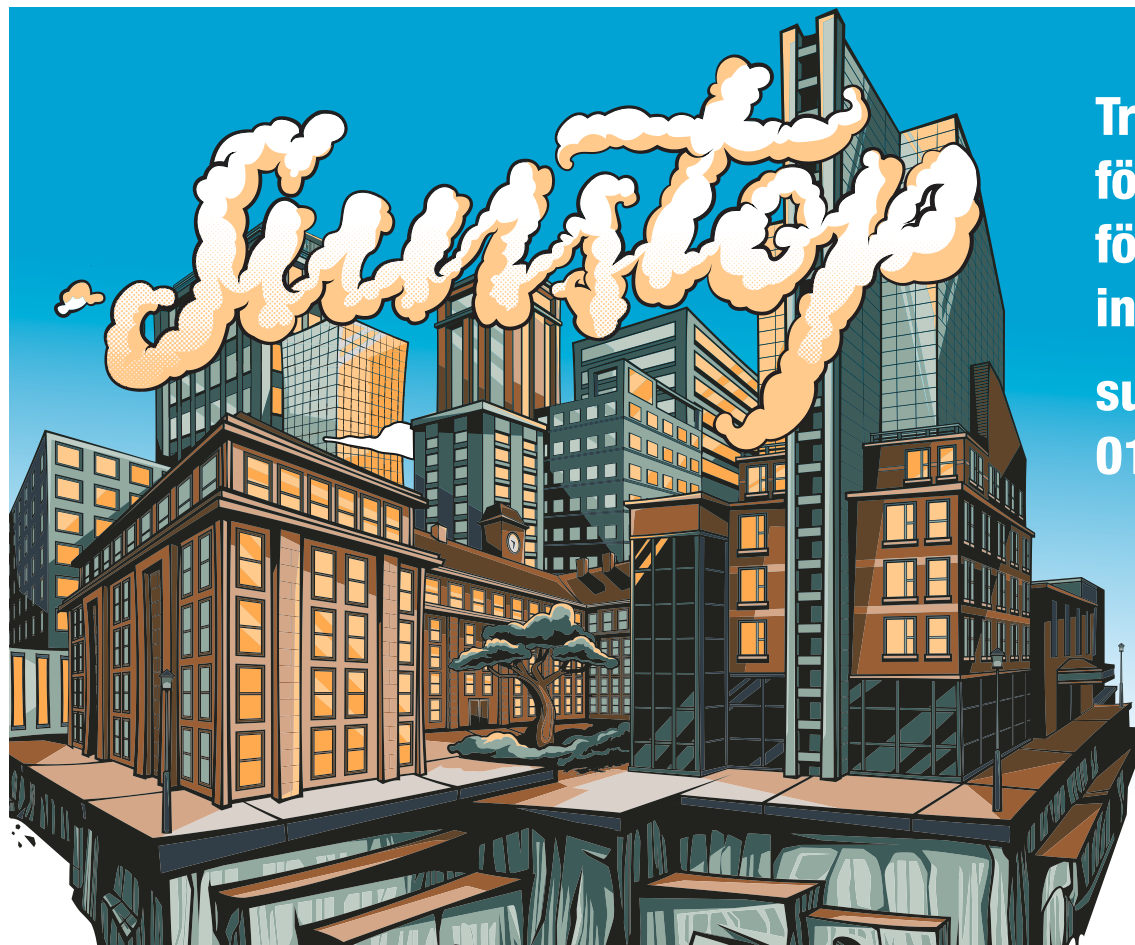
”Jag trodde aldrig att det skulle hända mig”

Kvinnofridslinjen är öppen dygnet runt varje dag. Ditt samtal kostar ingenting och syns inte på telefonräkningen.

Du som möter våldsutsatta kvinnor i ditt arbete är också välkommen att ringa.

Kvinnofridslinjen drivs av
Nationellt centrum för
kvinnofrid på uppdrag
av regeringen.

 020-50 50 50
Kvinnofridslinjen
www.kvinnofridslinjen.se

Transparent
fönsterfilm
för ett bättre
inomhusklimat.

sunstop.se
010-178 37 00

SVEPET

PRESENTERAD

Mikel Cee Karlsson filmar sin bästa väns olika liv

FILM MED DOKUMENTÄREN FRAEMLING VILL HAN VISA EN ANNAN BILD AV KRIMINALITETEN

REGISSÖREN MIKEL CEE Karlsson trodde att han visste allt om sin bästa vän Mathias. Men i många år hade han levt med en hemlighet, där han hade dragits in i en kriminell värld.

– Jag och Mathias jobbade på ett filmprojekt ihop som byggde på händelser från vår barndom. En dag bröt han ihop och började berätta om ett slags dubbelliv som jag inte haft nån som helst inblick i.

I det ena livet var han en till synes vanlig småbarnspappa, det andra livet var fyllt med hot, indrivning och skulder som aldrig var avbetalda.

– Han hade ett starkt behov av att äntligen berätta. Han kände att han

gradvis hade dragits in i, eller tvingats in i, nånting som också format honom som person. Han ville återta sig själv på nåt sätt.

Vännernas projekt om barndomen gick så småningom över till ett projekt som handlade om att beskriva det som sker med Mathias.

– En stor anledning att han inte berättat tidigare var att det var väldigt komplext. Det var svårt att beskriva och förklara och i stället byggde han in sig själv i nån slags idé om att han skulle möta problemet själv.

MIKEL CEE KARLSSON tyckte att det barndomsvännen berättade skilde sig

från andra skildringar om världen i kriminalitet, våld och utsatthet.

– Folk kan ha en ganska fördomsfull bild av vem som kan hamna i den här typen av situationer. Vi hade möjlighet att ge en ny bild av det.

Han säger att de också diskuterade manlighet och normer.

– Han försökte agera som den starka mannen, som inte ber om hjälp.

I början av filmprojektet fanns en positiv ton och en framtidstro. Men den stress Mathias levde under fick tragiska följder – han gick bort.

– Jag hade en extremt stark sorg efter honom. Längre hade jag inte en tanke på att fullfölja filmen, inte förrän jag påmindes om anledningen till att vi tyckte att det var så viktigt.

EN DAG BRÖT HAN IHOP OCH BÖRJADE BERÄTTA OM ETT SLAGS DUBBEL-LIV SOM JAG INTE HAFT NÅN SOM HELST INBLICK I.

Men det var fruktansvärt tufft att titta på min döda bästa vän varje dag i materialet.

MEN HAN FORTSATTE att filma, iscensatte scener som Mathias hade berättat om och gjorde intervjuer. Den 11 oktober har *Fraemling* biopremiär. Det är en långfilmsdokumentär om vänskap, ensamhet och den ibland tunna gränsen mellan förore och offer. Mikel Cee Karlsson hoppas att den även ska visas i sammanhang där samtal kan kopplas till filmvisningen.

– En del av det Mathias hamnade i var en form av en tystnadskultur, att man inte vågar prata om det som hänt och hur det kan påverka andra – det förvårade hans situation. Det var också det han insåg själv. Det känns viktigt att berätta den här typen av historier, för om vi inte känner till dem så kan vi inte heller göra nåt åt det.

MARIA HAGSTRÖM

ULF STOLT

"Lovene"

Anders F. Rönnblom

MUSIK Nästan 14 minuter lång. En roadmovie med poeten Lawrence Ferlinghetti som med slokande hängslan skuggar sig in över texthäftet och minnet av alla episka rocklåtar ekande i musiken.

Det som börjar i en spröd och vacker gitarrfigur över några vana ackord, slutar i en coda – efter en detour till slättern på femtitalet, via guldockrafält, New Mexico, psykososer och peyoterus och Frank och Bernards lilla hem i Lovene – med omkvädet: "Det är så vackert för alla som är vakna. Men det finns en risk att änglar saknas när vi närmar oss finalen".

Fantastisk låt.

REDAKTIONENS TIPS

Fem måndagar med hjärnan

TV Efter succén med sitt *Sommar* i P1 i somras kommer nu läkaren och författaren Anders Hansen med tv-serien *Hur funkar hjärnan?*. Med början 23 september och fem måndagar framåt visas de fem avsnitten med titlarna Stress, Vårt digitala liv, Fysisk aktivitet, Vår sociala värld och Lika men unika.

– I den här serien tar vi med er på en resa in i hjärnan, in i oss själva. Med hjälp av världens främsta experter kommer jag undersöka hur och varför vi människor fungerar som vi gör, säger Anders Hansen.

ULF STOLT

Lösning kryss #264

Se förra numrets vinnare på s.45.

"För mig är det en sång om kärlek." – Kleerup om nya singeln "Lovers table", ett samarbete med duon AlunaGeorge.

"Känna av det existentiella tillståndet kring Mariatorget."

Maria Hagström

MANUS John Ajvide Lindqvists nya drama *De obehöriga* utspelas vid ett extrainkallat möte i bostadsrättsföreningen Vinkelhaken vid Mariatorget. Som en del av manusarbetet genomfördes 40 intervjuer med människor med anknytning till Mariatorget.

Maria Hagström – mångårig reporter på Situation Sthlm – var en av de två som delade på uppdraget.

– Jag försökte få med en blandning av människor – nån med en dyrare bostadsrätt, nån som säljer Situation Sthlm, nån som driver en butik, en tonåring, en pensionär som bott här hela livet, en flykting. En blandning i ålder, genus och bakgrund.

DAVID A. HERRON

Hon gick in på caféer och butiker, frisörsalonger, frågade folk hon mötte.

– Jag hängde runt på smågatorna kring Mariatorget mycket en period.

De flesta frågor var förutbestämda.

– Men alla frågor ställdes inte vid alla tillfällen. Ibland blev det egna frågor då jag hängde på nåt intressant personen sa.

– Det blev väldigt personliga intervjuer, för det var frågor om alltifrån hur

man känner inför döden, rädslor, vad man längtar efter, vad kärleken haft för roll i ens liv, värsta och bästa man varit med om, vad som får en att gråta. Det var egentligen inte intervjuer som handlade så mycket om Mariatorget utan verkligen om människorna runt

FOTNOT: *De obehöriga* har premiär på St Paul 4 oktober.

ULF STOLT

En riktig kortfilmstad

FILM För sjätte året i rad hålls kortfilmsfestivalen STOCKmotion på Filmhuset. 54 filmer tävlar om sammanlagt 800 000 kronor. Ur årets program finns filmer som vunnit priser och visats på flera

prestigetyngda festivaler runt om i världen.

– Det är kul att konstatera att så många Stockholmsfilmer tävlar på stora festivaler runt om i världen. Det säger verkligen nåt om

den kreativa nivån och bredden i vår region, säger Joakim Blendulf, chef för Film Stockholm/Filmbasen, som arrangerar STOCKmotion.

FOTNOT: STOCKmotion hålls 11-12 oktober.

ULF STOLT

Nio dagar jazz lite överallt i stan

MUSIK På över sextio scener runt om i Stockholm blir det jazz.

Bland andra spelar Susanna Risberg Vilddjur Septett på Hotell Hellsten, Oddjobb på Södra teatern, Bernt Rosengrens Quartet på Bio-café Tellus, IPA på Glenn Miller café och Manish Pingle & Lamine Cissokho på TeaterStudio Lederman.

– Vi bokat spännande artister som som speglar det gränsöverskridande förhållningssätt som jazzen alltid haft till andra musikstilar, säger Eric Birath, festivalchef för Stockholm Jazz Festival.

FOTNOT: Pågår från 11-20 oktober. Se stockholmjazz.se för information
ULF STOLT

Värt att kolla upp:

Filmarkivet.se

FILM Nu finns en ny interaktiv karta där man klickar sig fram till 352 filmer med Stockholmsanknytning.

Era spår

Martin Hederos

MUSIK Ny pianoplatå och han har sin första solokonsert någonsin på Orienteatern 25 oktober.

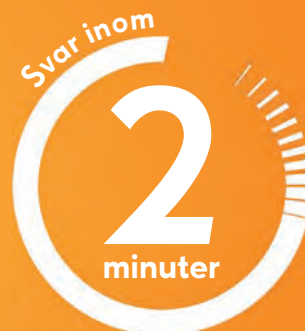
Kostymdrama

Kulturhuset

UTSTÄLLNING Tillskärare, skräddare, patinerare, modister och kostymtekniker får ta plats i en utställning som fokuserar på kostymerna i stället för vilka uppsättningar de medverkat i.

Hittat ditt drömboende?

Ansök om lånelöfte på sbab.se

SBAB!

DÅTID STHLM

OKTOBER 1950

EN TIDIGARE INNEBOENDE i en lägenhet på Polhemsgatan stjälar nyckeln och hyr ut lägenheten till en ung kvinna, mot förskottshyra för sex månader på 360 kronor. Det uppdragas när lägenhetsinnehavaren kommer hem och upptäcker den intet ont anande inflyttade kvinnan.

Spårvagnsförare Edvard Johansson från Enskede får stopp på några vagnar som rullar bakåt vid en urspårning på linje 19 i Svedmyra. Han springer i fatt dem, klättrar in i den bakre vagnen och slår på elbromsen.

En av fackföreningen Metalls uppboordsmän åtalas för att ha förskingrat 2 034 kronor av medlemspengarna, främst från Siemens i Hornsberg.

Läkare och apotekare i Stockholm vill att diefentabletter – de är rogivande och smärtstillande, ordineras mot tandvärk – receptbeläggs, då man sett ett stigande missbruk. 1-1,5 miljoner tableter säljs årligen i Stockholm.

Storas förseningar i tunnelbanan när tåg och spärrar inte klarar av folkströmmen, större än man beräknat.

En regnbåge och två solar syns över Ladugårdsgårde. Det kallas halofenomen och beror på solens brytning mot små iskristaller i cirrusmolnen, enligt överdirektör Ångström på Meteorologiska anstalten.

RYTTARE 10/07 ANDERSSON kastas av sin häst och hamnar under den vid en kolonnridding i Enskede. Han tvingas skadad vänta 25 minuter på att ambulans ska ringas, då ett befäl – som rider först i kolonnen och befinner sig flera kilometer längre fram – först måste underrättas och besluta om ambulanstransport.

Pensionsavtalet klart mellan Stockholms stad och deras anställda. Det

Storas förseningar i tunnelbanan när tåg och spärrar inte klarar av den stora folkströmmen, större än man beräknat.

DOKTOR GUSTAV JONSSON FRÅN BARNBYN SKÅ FÖRELÄSER OM BARNUPPFÖSTRINGSPROBLEM UNDER RUBRIKEN "SKA MAN LÅTA BARN SPIKA I PIANOT?"

nya pensionsreglementet gör att stadens sparar flera miljoner, samtidigt som de anställdas familjepensioner avsevärt förbättras.

Torbjörn Wennerlund klarar sig som genom ett under, när en lastbil exploderar i ett garage på Ringvägen 123 precis när han och hans mamma passerar utanför. Mamman träffas av dörren och får benet avslaget.

Två kända tjuvar – Bengt Hilmer "Pavan" Lund och "Schack"-Anders – har registrerat firman Stockholms våningsvakt hos Överståthållarämbetet. Med målet att få hyresgäster att lämna ut sina nycklar till "bevakningsföretaget". Polisen kommer dem på spåren i samband med en utredning om väskstöld på Centralstationen.

Aktuella ABF-kurser under hösten: docent Ragnar Lundqvist föreläser vid sju tillfällen under rubriken "Vi och våra nerver" – om våra vanligaste nervösa tillstånd, hur de uppkommer, yttrar sig och kan förebyggas och behandlas. Och doktor Gustav Jonsson från Barnbyn Skå föreläser om barnuppföstringsproblem under rubriken "Ska man låta barn spika i pianot?"

JOHAN DIMITRI TAIKON, kallad Miloch, avlider på Serafimerlasarettet. Han räknas som romernas andlige ledare i Sverige. Han kunde varken läsa eller skriva men kunde berätta över 250 långa sagor, sjunga mängder av sånger och återge sägner.

Skriftställaren, fil. dr. Ivar Hjertén

från Stockholm, fyller 80 år.

I ett svartjokedrama mördar en 28-årig man sin 17-åriga fästmo på en skolgård i Huvudsta. Han går direkt hem till sin mamma och erkänner och överlämnar sig sedan till polisen.

Nykterhetsnämnden i Stockholm uppmärksammar kvinnlig alkoholism. Den ökar, sker mer dolt och det tar längre tid innan den upptäcks.

Konditorilärling Berndt Nordström, 17 år från Bromma, blir den 500 000:e betalande på Waldemarsudde.

Professor Hannes Alfvén protesterar mot att det sprids uppgifter om att parapsykologiska fenomen kan bevisas: "Människor har inte klart för sig vad som fordras för att nåt ska kunna anses vetenskapligt bevisat", säger han till Dagens Nyheter.

Kung Gustaf V avlider på Drottningholms slott klockan 08.35 söndagen 29 oktober. Klockringning över Stockholm klockan 09.00. Gustaf VI Adolf och drottning Louise blir Sveriges nya kungapar.

ULF STOLT

OKT

1858

Husagan avskaffas. Myndiga anställda får inte längre agas.

Men män under 18 år och kvinnor under 16 år får fortfarande agas. Husagan avskaffas helt 1920.

1972

Amerikanske countrysångaren Johnny Cash uppträder på kriminalvårdsanstalten Österåker. Konserten spelas in och ge ut på LP med titeln "På Österåker".

2004

Södra länken mellan Essingeleden, Stockholm och Värmdöleden öppnas. Den är 6 kilometer lång, 4,6 kilometer går i tunnel – Sveriges längsta vägtunnel.

Hatten kommer från
Stadsmuseets samlingar.

FAKTA

Höjd: 130 millimeter

Diameter: 230 millimeter

Tillverkningsår: 1950

Material: Hatten är tillverkad
av pressad, svart filt.

KURIOSA

Hattens tidigare ägare hette Ester Edgren, hon bodde på Tjurbergsgatan 36 på Södermalm. Hatten skänktes till Stadsmuseet 1978 av Ingegerd Lake från Enskede. Av konserveringshänseende – för att förvara och bevara den i så gott skick som möjligt – byttes silkespapperet där den förvaras ut i april 2017, enligt Stadsmuseets egna anteckningar.

Damhatt från 1950

"Jag kommer från ett café här borta."

NAMN: Rebecka Engström

BDR: "I krokarna"

ÅLDER: 34 år

GÖR: Doktorand

Kommer du hemifrån nu?

– Nej, jag kommer från ett café här borta där jag suttit och jobbat. Jag är doktorand i energisystemsmodulering, min forskning tittar på hur våra naturresurser påverkas av våra energiplaner – hur vi kan säkerställa att vatten och andra viktiga resurser finns kvar när vi drar ner på det som inte är så bra.

Hur långt tills du doktorerar?

– Ett halvår. Hoppas jag. Om allt går som planerat.

Vart är du på väg?

– Till jobbet på KTH. De kanske ringer mig nu när de läser det här: "Du får inte jobba hemifrån... eller på nåt fik".

TEXT **ULF STOLT**

FOTO **MAGNUS SANDBERG**

GÖR PENDLINGEN TILL ETT ÄVENTYR

Låt inte drömmarna om de stora upplevelserna långt borta stå i vägen för stora upplevelser i dag. Vi har utrustningen och kunskapen som hjälper dig på vägen. Du har äventyret.

NATURKOMANIET

BORLÄNGE | GÄVLE | GÖTEBORG | HALMSTAD | HAPARANDA | HELSINGBORG | JÖNKÖPING
KARLSTAD | KRISTIANSTAD | KUNGSBACKA | LINKÖPING | LULEÅ | LUND | MALMÖ | NORRKÖPING | SKÖVDE
STOCKHOLM | SUNDSVALL | UMEÅ | UPPSALA | VÄSTERÅS | ÖREBRO | ÖRNSKÖLDSVIK | ÖSTERSUND

WWW.NATURKOMANIET.SE

Jimmy Nelson

Homage to Humanity | 20 september – 1 december

Den brittiske fotografen Jimmy Nelson har i mer än 20 år besökt och porträtterat unika kulturer över hela världen. Med ett Amazonas i brand och tundror som smälter har ursprungsbefolkningar aldrig varit mer hotade. De som besitter åtråvärd kunskap om att leva i samklang med naturen, en kunskap som försvinner med dem. Detta är Jimmy Nelsons budskap: Vi måste se till att dessa kulturer överlever, de som bor på jordens mest isolerade och vackra platser. De som är allas våra rötter.

T-bana Slussen, Stadsgårdshamnen 22 | Öppet sön–ons 9–23, tors–lör 9–01 | fotografiska.se

Fotografiska